

Załącznik do Uchwały Rady Miejskiej
Nr XLII/249/2009
z dnia 29 września 2009r

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI

na lata 2007-2013

MIASTA STĄPORKÓW

AKTUALIZACJA

MOTTO:

*Nie można zmienić kierunku wiatru, ale można lepiej
ustawić żagle.*

STĄPORKÓW 2009

Opracowano zgodnie z „Wytycznymi Instytucji Zarządzającej RPOWŚ dotyczącymi przygotowania Lokalnych Programów Rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013”

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji miejscowości Stąporków jest aktualizacją opracowania z 2008 roku. Stanowi on podstawę do wprowadzenia oraz koordynacji działań przywracających na omawianych terenach funkcje społeczno – gospodarcze, a także działań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego oraz estetyki i ładu urbanistycznego tych obszarów. LPR należy do narzędzi strategicznych, umożliwiających samorządowi i innym podmiotom chcącym się zaangażować w proces rewitalizacji, aplikowanie o środki strukturalne Unii Europejskiej. Konieczność aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji wynika ze zmieniających się uwarunkowań oraz zadań przewidywanych na kolejne lata. W wyniku aktualizacji treść zapisów LPR musi odpowiadać założeniom postawionym w dokumencie. Lokalny Program Rewitalizacji został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Stąporkowie. Wszelkie zmiany treści LPR związane z jego ewentualną kolejną aktualizacją bądź uzupełnieniem będą wymagały również akceptacji Rady Miejskiej. Koncentracja planowanych działań na wybranym obszarze ma – poprzez efekt synergii – doprowadzić do trwałych zmian jakościowych obszaru objętego programem rewitalizacji, a tym samym przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, wzrostu funkcjonalności oraz rozwoju całego miasta i jego otoczenia. Niniejsze opracowanie, oparte o wyżej zapisane ustalenia oraz gminny dorobek

planistyczno – programowy, dotyczy każdej ze sfer aktywności publicznej, definiując zakres i rodzaj potrzeb inwestycyjno – modernizacyjnych. W oparciu o analizę SWOT określa potencjał danego obszaru oraz możliwości realizacyjne, konkretyzując je w sugerowanych projektach i zadaniach inwestycyjnych. Opracowanie zakłada konstruktywną aktywność podmiotów z sektorów publicznego i prywatnego, również w układzie partnerskim, adekwatną do zakresu potrzeb oraz możliwości realizacyjnych poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych. Realizacja tego programu będzie kolejnym krokiem samorządu w kierunku osiągnięcia celów strategicznych zapisanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Stąporków. Będzie to wymagało krytycznej analizy dotychczasowych osiągnięć, weryfikacji i ewentualnych korekt tychże celów oraz bieżącego ustalania rzeczywistych - dla okresu programowania – kontekstów społeczno – gospodarczych.

Wprowadzenie

Rewitalizacja definiowana jest jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach miast przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych.

Celem opracowania i wdrożenia programów rewitalizacji miast jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami obszarach miast.

Realizacja programów ma umożliwić w tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem działań obejmujących:

- poprawę estetyki przestrzeni miejskiej
- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zabudowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem
- rewaloryzację obiektów infrastruktury społecznej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym

Niezwykle ważnym elementem działań jest:

- Zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury (dróg, budynków, parkingów, rynków) aby dostosować się do działalności i potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny.
- Współpraca różnych środowisk i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w mieście, poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości.
- Aktywizacja organizacji kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych dla rozwoju czy usprawnienia ich działalności poprzez remont lub przebudowę obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego lub kulturalnego.

Misją programu rewitalizacji Miasta STĄPORKÓW jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza i społeczna zdegradowanych obszarów miejskich i dzielnic mieszkaniowych miasta. Programem rewitalizacji objęte zostaną tereny: centrum miasta Stąporków.

I. CELE REWITALIZACJI

Cele ekonomiczne prowadzą do pozytywnych skutków ekonomicznych takich jak: wzrost dochodu firm, wzrost wpływów podatkowych gminy, wzrost oddziaływania na rozwój różnych działalności lokalnych, rozwój funkcji ponadlokalnych w stosunku do otaczającego zaplecza. Podstawową korzyścią innowacyjnego zagospodarowania terenów zdegradowanych dla celów aktywności gospodarczej są miejsca pracy, budowa nowych tras komunikacyjnych, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury.

Cele społeczne to przede wszystkim tworzenie nowych lub utrzymanie istniejących miejsc pracy. Zmierzają one do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, tworzenie nowych terenów rekreacyjnych, sportowych, rozwój funkcji kulturalnych. Celem o charakterze społecznym może być chęć zachowania dziedzictwa kulturowego, budowa lub adaptacja budynków użyteczności publicznej na cele społeczne (np.: w zakresie realizowania zadań pomocy społecznej), kulturalne, edukacyjne czy sportowe.

Cele ekologiczne rewitalizacji terenów zdegradowanych obejmują eliminowanie negatywnych oddziaływań i powiększanie terenów zieleni miejskiej, a także budowę lub przebudowę infrastruktury technicznej w zakresie ochrony środowiska na terenie zdegradowanych dzielnic

miasta. Przykładem może być odnowa parków i terenów zielonych, zabudowywanie pustych przestrzeni, tworzenie lub przebudowa placów zabaw dla dzieci.

Cele przestrzenne prowadzą do kształtowania nowego ładu przestrzennego miasta. Porządkowanie "starej tkanki urbanistycznej", wprowadzanie nowych elementów architektonicznych jest także sposobem promocji nowego wizerunku miasta.

I. CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W MIEŚCIE

1. Zagospodarowanie przestrzenne miasta
  - 1.1. Rys historyczny. Strefy ochrony konserwatorskiej
  - 1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska
    - 1.2.1 Ochrona przyrody
    - 1.2.2. Zagrożenie środowiska naturalnego
  - 1.3. Infrastruktura techniczna
    - 1.3.1. Zaopatrzenie w wodę
    - 1.3.2. System kanalizacji i oczyszczanie ścieków
    - 1.3.3. Odpady komunalne
    - 1.3.4. Zaopatrzenie w gaz
    - 1.3.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną
    - 1.3.6. Infrastruktura drogowa. Komunikacja
2. Gospodarka
3. Sfera społeczna
4. Analiza SWOT

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013
2. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2020
3. Strategia Rozwoju Gminy na lata 2004-2013
4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy
5. Program Ochrony Środowiska dla Gminy na lata 2004-2012

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Okres programowania
2. Cele rewitalizacji
3. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

IV. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2007–2013

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW

VI. SPOSÓB WDRAŻANIA

VII. SPOSOBY PROMOCJI, MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania Programu Rewitalizacji
2. Sposoby oceny Programu Rewitalizacji
3. Sposoby inicjowania współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi
4. Promocja

I. CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W MIEŚCIE

1. Zagospodarowanie przestrzenne miasta

1.1. Rys historyczny. Strefy ochrony konserwatorskiej

Gmina Stąporków położona jest w północno – zachodniej części Województwa Świętokrzyskiego w powiecie koneckim, przy drodze krajowej nr 42, 12 km od miasta powiatowego Końskie i 24 km od Skarżyska-Kamiennej. Stąporków leżący na trasie Końskie-Skarżysko-Kamienna, posiada dogodnie połączenia drogowe i kolejowe z tymi miastami. Gmina dzieli się na 35 sołectw. Obszar 231 km² to w 61 % lasy, 30% stanowią użytki rolne, głównie V i VI klasy, około 30 ha zajmują naturalne zbiorniki wodne. Tradycje Stąporkowa sięgają odległych czasów.

Pierwsze wzmianki o istnieniu kuźnic w rejonie Stąporkowa pochodzą z końca XV wieku. Dotyczą one kuźnic powstałych w Czarnej, Błonicy, Błaszkanie, Duraczowie oraz kuźnicy Stapor (według ówczesnej pisowni Stampor). W nazwie tamtejszej kuźnicy doszukuje się obecnej nazwy Stąporkowa. W połowie wieku Stąporków i jego okolice stały się własnością rodziny Małachowskich. W 1738 r. kanclerz Jan Małachowski wybudował w Stąporkowie wielki piec do wytopu żelaza. W latach kolejnych rozbudował przemysł i unowocześnił go na tyle, że w tamtych czasach był on najnowocześniejszym okręgiem przemysłowym w kraju.

Od 1871r. nowi właściciele tych terenów - Tarnowscy wprowadzili kilka unowocześnień technologicznych. Hrabia Tarnowski wybudował drugi wielki piec, bocznice kolejowa i zainstalował maszynę parowa. Fabryka rozrosła się i otrzymała nazwę "Huta Stąporków". W latach 1886-1900 zakład zatrudniał około 800 robotników, produkował duże ilości grzejników centralnego ogrzewania, rur wodociągowych i kanalizacyjnych, które wysyłane były w głąb Rosji. Pod koniec 1905r. Stąporków liczył 704 mieszkańców. Kryzys hutnictwa przełomu XIX i XX wieku dotknął również Hutę Stąporków, która zamykana była w najtrudniejszych okresach kryzysu. Ostatecznie została ona zamknięta w 1938 r.

Tereny Stąporkowa zostały zajęte przez Niemców 8 września 1939 r. W czasie okupacji obszar gminy Stąporków dał się poznać jako teren działania licznych oddziałów partyzanckich. Działały tu między innymi: oddział majora Hubala, oddziały AK, Gwardii Ludowej i AL. Okupacja to także okres eksterminacji miejscowej ludności pochodzenia polskiego i żydowskiego. Część z nich trafiła do obozów koncentracyjnych, pozostali na roboty do Niemiec. Druga wojna światowa przyniosła gminie znaczne straty, szacowane na 25- 30% w gospodarstwach rolnych i 75% w zakładach przemysłowych.

W latach 50-tych nastąpił dynamiczny rozwój Stąporkowa. Powstały dwa duże osiedla mieszkaniowe, rozbudowano Odlewnię Żeliwa "Niekań", kopalnie rudy żelaza (eksploatowane do końca lat 60-tych) oraz zmodernizowano zakłady w Krasnej i Furmanowie. W 1967 r. Stąporków otrzymał prawa miejskie.

1.2. Uwarunkowania ochrony środowiska:

1.2.1. Ochrona przyrody

1.2.2. Zagrożenia środowiska naturalnego

Stąporków, jak również sołectwa wchodzące w skład gminy, leżą na najmniej zanieczyszczonych terenach w województwie. Obszar gminy to w 61% lasy, a więc tereny o dużej możliwości

samooczyszczania. W leśnictwie Bieliny znajdują się rozległe bagna położone wzdłuż kilku odcinków rzeki Czarnej. Pod Nieklaniem powstał rezerwat przyrody nieożywionej „Piekło”. Charakteryzuje się on bardzo ciekawym i malowniczym układem skał. Natomiast rezerwat przyrody nieożywionej „Gagaty Sołykowskie” chroni jedyne w Polsce złoża czarnego gagatu i liczne skamieliny w skałach dolnojurajskich. Znalaziono tu odcisk stopy dinozaura, zamieszkującego te tereny około 200 mln lat temu.

Na terenie gminy Stąporków znajduje się najcenniejsza część Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Park ten cechuje się bogactwem różnorodności runa leśnego, w którym występuje 346 gatunków roślin naczyniowych, z czego 46 jest prawnie chronionych. Lasy stanowią schronienie dla łosia, jelenia, borsuka, piżmaka. W gminie działa 8 kół łowieckich, które dzierżawią jeden obwód polny i siedem leśnych. W gminie znajduje się wiele miejsc o wyjątkowych walorach turystycznych i krajobrazowych.

Gmina Stąporków położona jest w Konecko – Łopuszniańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu , gdzie znajduje się rezerwat „Skałki Piekiełko pod Nieklaniem”. Stwarza to możliwość rozwoju turystyki i agroturystyki.

Formy skalne w rezerwacie "Skałki Piekło pod Nieklaniem"

Walory przyrodnicze gminy:

- lasy o walorach wypoczynkowych (bory sosnowe - Janów, Niekląt);
- zbiorniki wodne (Janów, Czarniecka Góra, Stąporków, Niekląt);
- czyste, naturalne - nieuregulowane - rzeki (Czarna); Suchedniowsko - Oblęgorski Park Krajobrazowy;
- Pomniki przyrody-w miejscowości Furmanów i Niekląt Wielki
- rezerwat "Skałki Piekło pod Nieklaniem" ,
- jedyny w Polsce rezerwat geologiczny z zachowanymi śladami dinozaurów (Gagaty Sołykowskie);
- rezerwat doliny rzeki Krasnej - "Górna Krasna"
- pokłady wód mineralnych w Nieklaniu , brak dużych zakładów przemysłowych - czyste powietrze; atrakcyjne tereny łowieckie (Niekląt, Wielka Wieś);
- nie zagospodarowane zbiorniki wodne, np.: w Krasnej - czysty nieskażony zbiornik o długości 2 km, usytuowany w lesie sosnowo-brzozowym, sprzyjające warunki do organizacji rekreacyjnego zbiornika wodnego w Nieklaniu - czysta rzeka, możliwość zarybienia i rozwoju agroturystyki; urozmaicona rzeźba terenu;
- użytki ekologiczne - ostoje cietrzewia;

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO, JEGO WALORÓW I ZAGROŻEŃ

Teren gminy Stąporków zaliczany jest w klasyfikacji wojewódzkiej do obszarów o małym nasyceniu zabytkami. Ewidencją objęto około 80 obiektów nieruchomości i około 100 ruchomych. Przyjmuje się cyfry szacunkowe, gdyż ilość zabytków drewnianych i zabytków techniki zmniejsza się.

W wojewódzkim rejestrze zabytków wpisane są zaledwie cztery pozycje: kościół i park w Nieklaniu, kościół w Odrowążu i dom letniskowy w Czarnieckiej Górze. Nie oznacza to jednak, że

jest to obszar ubogi w dobra kulturalne. Mimo braku spektakularnych miejsc, przyciągających rzesze turystów istnieje szereg bardzo ciekawych kulturowo miejsc.

Do charakterystycznych cech kulturowych tego obszaru można zaliczyć przede wszystkim liczne występujące zabytki przemysłowe, świadczące o przynależności terenu do Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, kolebki polskiego przemysłu. Wiele z nich uległo niestety wraz ze swym wyposażeniem likwidacji i zachowały się jedynie ich formy śladowe. Liczne są ślady walk narodo-wo wyzwoleńczych z okresu powstania styczniowego i II wojny światowej. Bardzo interesujący jest XVIII-wieczny układ urbanistyczny Odrowąża, a także zabytki sakralne. Warto szczególnie zwrócić uwagę na religijne oddziaływanie kościoła w Czarnej, który za sprawą cudownego obrazu Maryi Panny, stał się sanktuarium maryjnym przyciągającym wielu pielgrzymów. Ciekawy jest wreszcie zespół uzdrowiska w Czarnieckiej Górze z drewnianymi pensjonatami, pełniący dzięki specyficznemu klimatowi długo funkcje miejsca profilaktyki antygruźliczej.

Umiejscowione na terenie gminy zabytki i miejsca pamiątkowe można podzielić na trzy grupy: pierwszą stanowią zabytki sztuki, głównie nieruchomości, ale także i wyposażenie obiektów sakralnych. Następną grupą to zabytki o charakterze przemysłowym, pamiątki prowadzonej na tym obszarze ożywionej działalności gospodarczej. Trzecią wreszcie stanowią upamiętnione miejsca walk powstańczych i partyzanckich oraz martyrologii mieszkańców. Nie mają one w większości charakteru zabytkowego, ale są ważnym świadectwem przeszłości tego regionu.

Zagospodarowanie przestrzenne:

Zgodnie ze " Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego" uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego określają zasadę zrównoważonego rozwoju jako dążenia do :

- 1) zachowania możliwości odtwarzania się zasobów naturalnych,
- 2) racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami,
- 3) ograniczenia uciążliwości dla środowiska i nieprzekraczanie granic wyznaczonych jego odpornością,
- 4) zachowanie różnorodności biologicznej,
- 5) zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa ekologicznego
- 6) tworzenie podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji dostępie do ograniczonych zasobów i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń,

1.3. Infrastruktura techniczna:

1.3.1. Zaopatrzenie w wodę

Obecny system wodno – ściekowy na terenie gminy Stąporków jest bardzo zróżnicowany. Sieć wodociągowa obejmuje swym zasięgiem zarówno miasto jak i sołectwa gminy. Zbiorczy system kanalizacyjny wykonany jest na terenie miasta i obejmuje swym zasięgiem jedynie około 40% gospodarstw.

Miejski system zaopatrzenia w wodę składa się z ujęcia zlokalizowanego w miejscowości: Czarniecka Góra (z szybu po byłej kopalni Edward). Wody pokopalniane w Czarnieckiej Górze wymagają uzdatnienia ze względu na wysoki poziom żelaza i manganu.

Długość sieci wodociągowej według stanu na 31.12.2007 roku wynosiła w gminie 150,02 km, Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej wynosiła 2273. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla ujęcia Czarniecka Góra - $Q = 225 \text{ m}^3/\text{h}$, $s = 6,6 \text{ m}$,

1.3.2. System kanalizacji i oczyszczania ścieków.

W gminie Stąporków zbiorczy system odprowadzania ścieków występuje w bardzo niewielkiej skali. Kanalizacja sanitarna występuje jedynie w mieście Stąporków oraz lokalnie w Czarnieckiej Górze obejmująca swym zasięgiem jedynie Ośrodek Rehabilitacji Dzieci i Osób niepełnosprawnych. W gminie obecnie występują dwie oczyszczalnie ścieków: w Stąporkowie oraz lokalna w Czarnieckiej Górze.

Miasto posiada kanalizację sanitarną rozdzielczą, która zasadniczo obejmuje zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i częściowo jednorodzinną oraz zabudowę przemysłową. Oprócz zbiorczego systemu kanalizacyjnego w mieście, trzy zakłady przemysłowe posiadają własne systemy kanalizacyjne:

- § „Gaspol” – własna sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków,
- § Odlewnia żeliwa „Nieborów” – własna sieć i zbiornik ścieków,
- § Zakład Urządzeń Kotłowych – własna sieć i zbiornik ścieków.

Pozostałe miejscowości gminne nie posiadają zbiorczego systemu kanalizacyjnego, a nieczystości gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone na oczyszczalnię ścieków.

Kanalizacja sanitarna w mieście podzielona jest na dwa układy – wschodni odprowadzający grawitacyjnie ścieki bezpośrednio na oczyszczalnię, oraz zachodni odprowadzający grawitacyjnie ścieki do pompowni, a następnie kanałem tłocznym na oczyszczalnię ścieków w Stąporkowie. Pierwsze odcinki kanalizacji sanitarnej budowane były z rur kamionkowych a następne z rur PCV. Łączna jej długość wynosi około 9,0 km.

Pompownia ścieków w Stąporkowie odprowadza ścieki sanitarne z zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej. Przed pompownią ścieków wykonany jest zbiornik do zatrzymania piasku oraz studzienka rozdzielcza kierująca ścieki do dwóch zbiorników pompowni.

Miejska oczyszczalnia ścieków w Stąporkowie

Oczyszczalnia ścieków w Stąporkowie zlokalizowana jest przy ul. Odlewniczej. Składa się z dwóch ciągów technologicznych: stary i nowy. Ścieki nieoczyszczone dopływają do oczyszczalni z dwóch kierunków:

- § siecią kanalizacji grawitacyjnej,
- § kolektorem tłocznym z pompowni ścieków zlokalizowanej na terenie miasta.

Obiekty starego ciągu technologicznego oczyszczalni ścieków obejmują:

- § osadniki Imhoffa – szt.3,
- § złoża biologiczne – szt.2,
- § osadniki wtórne – szt.2.

Ścieki dopływające grawitacyjną kanalizacją sanitarną przepływają najpierw przez kratę, piaskowni a następnie kierowane są na stary ciąg technologiczny (osadniki Imhoffa, złoża biologiczne, osadniki wtórne). Ścieki z tego ciągu są częściowo oczyszczone.

Nowy ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków obejmuje następujące obiekty:

- § krata,
- § piaskownik wirowy,
- § poletko ociekowe,
- § pompownia ścieków,
- § reaktory biologiczne SBR – szt.2,
- § budynek prasy – odwaniania osadu,
- § urządzenie pomiarowe,
- § dmuchawy,

- § budynek stacji trafo,
- § budynek administracyjny.

Do nowego ciągu technologicznego dopływają ścieki z istniejącej pompowni na terenie miasta. Ścieki przepływają przez następujące obiekty: komora uspokojenia, krata, sito stacjonarne, piaskownik wirowy, pompownia ścieków (na terenie oczyszczalni), reaktory SBR.

Do komory połączeniowej (przed pompownią ścieków na terenie oczyszczalni) dopływają ścieki częściowo oczyszczone ze starego ciągu technologicznego oraz surowe nowego ciągu technologicznego. Następnie kierowane są do reaktorów SBR w celu ostatecznego oczyszczenia i jako oczyszczone odprowadzane do rzeki Czarna.

Piasek z piaskownika wirowego odwadniany jest na poletku ociekowym. Osady ściekowe jako nadmierny z zagęszczaczy (przy reaktorach SBR) i przefermentowany z osadników Imhoffa odprowadzane są na prasę w celu ich odwodnienia.

1.3.3. Odpady komunalne.

Problem gromadzenia i utylizacji odpadów komunalnych jest w gminie jak do tej pory nie rozwiązany. Istniejące od 1974 r. wysypisko śmieci w Stąporkowie o powierzchni 2 ha jest źle zabezpieczone, a śmieci składowane są bezpośrednio na poziomie terenu obecnie trwają prace związane z rekultywacją wysypiska. Lokalizacja nowego wysypiska w gminie wymaga szerokich konsultacji technicznych oraz społecznych.

1.3.4 . Zaopatrzenie w gaz.

Przez teren gminy przechodzi magistralny gazociąg wysokoprężny o średnicy 300 mm, z odgałęzieniami 100 mm do zakładów przemysłowych Stąporkowa. Istnieją plany rozbudowy sieci średnioprężnej w gminie.

1.3.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Istniejąca sieć energetyczna zaspokaja bieżące potrzeby mieszkańców. Modernizacji wymagają linie energetyczne w rozdzielni w Stąporkowie oraz sieć zasilająca i niskonapięciowa na terenie całej gminy. Tranzytem przez teren gminy przechodzi linia energetyczna 220 kV relacji Rożki - Kielce.

Telefonizacja

Stan telefonizowania miasta Stąporków jest bardzo dobry. Istniejąca centrala posiada wolne numery telefoniczne, co daje możliwość podłączenia nowych abonentów z terenu całej gminy. Ponadto na terenie miasta funkcjonują sieci trzech operatorów telefonii komórkowej - ERA GSM, PLUS GSM i ORANGE.

1.3.6. Infrastruktura drogowa . Komunikacja

Przez teren miasta przebiega linia kolejowa Łódź Kaliska - Dębica. Linia ta łączy rejony aglomeracji warszawskiej i łódzkiej z obszarami południowo-wschodniej Polski.

Podstawową trasą drogową w gminie i mieście jest droga krajowa nr 42 Namysłów- Kluczbork-Praska- Rudniki- Działoszyce- Radomsko- Przedbórz-Ruda Maleniecka-Końskie- Skarżysko Kamienna – Rudnik. Drogi gminne posiadają łączną długość 94 km, w tym 47 km to drogi o nawierzchni twardej.

System komunikacyjny w gminie wymaga przeprowadzenia modernizacji i ulepszeń w wielu obszarach. Stan nawierzchni i podstawowe parametry dróg gminnych nie spełniają oczekiwań mieszkańców i mogą stanowić barierę dla rozwoju gospodarki i turystyki. Przy większości dróg nie ma chodników, słabo rozwinięta jest sieć parkingów i infrastruktury komunikacyjnej. Podobne problemy dotyczą również dróg powiatowych. Konieczne jest więc wspólne podjęcie działań, które spowodują poprawę obecnego stanu.

Istniejący system komunikacyjny w obrębie miasta tworzą drogi o następujących kategoriach:

Droga krajowa nr 42 (Namysłów- Kluczbork- Praska- Rudniki- Działoszyce- Radomsko-Przedbórz-Ruda Maleniecka-Końskie- Skarżysko Kamienna – Rudnik) o długości 15,550 km, w tym na terenie miasta Stąporków długość tej drogi wynosi 4,946 km (ulice Konecka, Górnicza, Piłsudskiego), natomiast poza miastem jej długość wynosi- 10,604 km.

Drogi powiatowe przebiegające przez teren miasta

MIASTO STĄPORKÓW

LP	Nazwa ulicy	Długość (km)
1.	ul. Miła	2,000
2.	ul. Górnicza	1,450
3.	ul. I Maja	1,035
4.	ul. Górnicza II	1,300
5.	ul. Kielecka	1,700
6.	ul. Niekłańska	1,950
7.	ul. Odlewnicza	0,920
8.	ul. Partyzantów	0,499
9.	ul. Górnicza III	0,215
	Razem miasto	11,069

Drogi gminne na terenie miasta Stąporków

Lp.	Nazwa ulicy	Przebieg ulicy		Długość odcinka (m)
		początek przebiegu	koniec przebiegu	
1	2	3	4	5
1.	1000 lecia	od ul. Piłsudskiego	do bramy cmentarza	1.340
2.	1-go Maja	od ul. 1000 lecia	do ul. Górniczej	499
3.	Bolesława Prusa	od ul. Górniczej	do skrzyżowania ulic Odlewniczej i Niekłańskiej	1.120
4.	Chopina	od ul. Piłsudskiego	do skrzyżowania ulic Słowackiego i Norwida	164
5.	Cicha	od ul. Piłsudskiego	do ul. Rzecznej	275
6.	Dr Anki	od ul. 1-go Maja	do ul. Jana Kochanowskiego	371
7.	Górna	od ul. Polnej	od ul. Koneckiej	776
8.	Kochanowskiego	Od ul. Górniczej	Do ul. Reja	422
9.	Komunalna	od ul. Plac Wolności	do rzeki Czarna	312
10.	Kraśińskiego	od ul. Górniczej	do ul. 1000 lecia	532
11.	Krótką	od ul. Piłsudskiego	do przepompowni	125
12.	Lipowa	od ul. B. Prusa	do ul. Rodziny Gutów	225
13.	Moniuszki	od ul. Górniczej	do osiedla Spółdzielni Mieszkaniowej „Leśna”	373
14.	Nieborowska	Od ul. Odlewniczej	Do końca zabudowy	210
15.	Norwida	Od ul. Chopina	Do ul. Staszica	338
16.	Piaskowa	Od ul. Niekłańskiej	Do końca zabudowy	254

17.	Plac Wolności	Od ul. Piłsudskiego	Do ul. Komunalnej	252
18.	Polna	Od ul. Koneckiej	Do ul. Kościuszki	391
19.	Reja	Od ul. Górniczej	Do ul. Kochanowskiego	490
20.	Reymonta	Od ul. Chopina	Do ul. Staszica	353
21.	Rodziny Gutów	Od ul. Wspólnej	Do końca zabudowy	226
22.	Rzeczna	Od ul. Piłsudskiego	Do ul. Odlewniczej	282
23.	Spacerowa	Od ul. Prusa	Do końca zabudowy	360
24.	Sienkiewicza	Od ul. Żeromskiego	Do ul. Chopina	289
25.	Słowackiego	Od ul. 1000lecia	Do ul. Chopina	440
26.	Sportowa	Od ul. Piłsudskiego	do końca zabudowy	220
27.	Staszica	Od ul. Piłsudskiego	Do granic miasta	1200
28.	T. Kościuszki	Od ul. Górniczej	Do ul. Polnej	934
29.	Ul. Wspólna	Od ul. Prusa	Do końca zabudowy	525
30.	Żeromskiego	Od ul. Piłsudskiego	Do ul. Słowackiego	200
31.	Droga Grzybów Stary przez wieś	Od ul. Koneckiej	Do granic miasta	373
			Razem	13 860

2. Gospodarka

Podmioty gospodarcze zarejestrowane.

Struktura sektora usług, zgodnie z zadeklarowanymi danymi na dzień 05.11.2007 r. wg liczby podmiotów fizycznych prowadzących określonego rodzaju działalność gospodarczą przedstawiała się następująco:

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w gminie

Rodzaj działalności	Liczba podmiotów
Handel	315
W tym: artykułami spożywczymi	123
artykułami przemysłowymi	102
innymi artykułami (apteki, kwaciarnie itp.)	15
Handel obwoźny	75
Usługi	353
W tym: usługi transportowe (przewóz osób i towarów)	55
Obróbka drewna, stolarstwo, tartaczniactwo	48
Prowadzenie szkoleń	11
Usługi budowlane	138
Usługi elektryczne, teleinformatyczne, elektroniczne	24
Ślusarstwo, spawalnictwo, mechanika	15
Gastronomia	7
Praktyki lekarskie, rehabilitacja	10
Usługi rolnicze i leśne	12

Usługi podatkowe, księgowość, marketingowe i doradcze	14
Usługi geodezyjne, projektowe, nadzoru budowlanego	10
Instalatorstwo sanitarne, hydrauliczne, c.o., gazowe	10
Mechanika pojazdowa, wulkanizacja	14
Fryzjerstwo, usługi kosmetyczne	6
Pośrednictwo ubezpieczeniowe	15
Fotografia, wideo filmowanie	5
Usługi komunalne	4
Inne usługi	17
Działalność wytwórcza	49
W tym: cukiernictwo, piekarnictwo	8
Zakłady kamieniarskie	4
Produkcja materiałów budowlanych	5
Masarnie, przerób mięsa	4
Zakłady krawieckie	6
Zakłady odlewnicze i obróbki odlewów	5
Zakłady obuwnicze	2
Produkcja innych artykułów przemysłowych	15
Razem podmiotów gospodarczych	717

Do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez gminę mogą być wpisywane tylko osoby fizyczne będące przedsiębiorcami, pozostałe podmioty gospodarcze są rejestrowane w Krajowym Rejestrze Sadowym.

Gospodarka

Gmina Stąporków to gmina o charakterze przemysłowym. Rolnictwo ze względu na bardzo słabą jakość gleb nigdy nie odgrywało znaczącej roli w gospodarce gminy i nie stanowiło podstawy utrzymania większości mieszkańców. Do końca lat osiemdziesiątych podstawową gałęzią przemysłu w Stąporkowie był przemysł odlewniczy i maszynowy. Największymi przedstawicielami tych branż był Odlewnia Żeliwa „Stąporków” – producent grzejników c.o. i galanterii żeliwnej i Zakład Urządzeń Kotłowych – producent kotłów.

Inne branże, które w tym czasie działały na terenie gminy to branża ceramiczna reprezentowana przez Zakład Wyrobów Ceramicznych i drewna - Kieleckie Fabryki Mebli, Zakłady Przemysłu Drzewnego.

Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwuje się upadek dużych firm państwowych. Wzrosła natomiast liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie. Są to w większości małe podmioty będące własnością osób fizycznych, zatrudniające właściciela lub ewentualnie jego najbliższą rodzinę. Od 1989r. do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez tut. Urząd zostało wpisane ok. 2200 przedsiębiorców, z tego aktualnie działających jest ok. 720.

Większość wpisów dotyczy działalności z zakresu handlu i usług. Niewiele jest natomiast wpisów dotyczących działalności wytwórczej.

Z większych firm działających obecnie na terenie miasta należy wymienić:

- HENKEL BAUTECHNIK (producent chemii budowlanej)
- Zakład Urządzeń Kotłowych „Stąporków” S.A. (produkcja, montaż, remonty urządzeń energetycznych)
- TERMOTECH (produkcja kotłów centralnego ogrzewania)
- GASPOL (dystrybucja gazu płynnego, instalacje gazowe)

Większość wymienionych firm posiada kapitał polski, tylko Henkel i Gaspol są firmami z udziałem kapitału zagranicznego

Rolnictwo pozostaje strefą tzw. ukrytego bezrobocia. Gmina Stąporków (poza obszarem miasta) ma charakter zdecydowanie rolniczy. Według powszechnego spisu rolnego z 2000 roku działały tu 2298 gospodarstwa rolne.

Z danych wynika, iż 88% ogółu gospodarstw domowych w mieście utrzymuje się z pracy na rachunek własny poza rolnictwem, natomiast tylko 12% utrzymuje się z pracy na rachunek własny w rolnictwie.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

- pogarszający się od 2004 r. klimat dla prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców związany z ogólną sytuacją ekonomiczną państwa i związany z tym wzrost poziomu bezrobocia;
- zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych;
- znaczne zmniejszenie powierzchni zasiewów oraz liczby bydła i trzody chlewnej;
- zbyt duży odsetek osób utrzymujących się na wsi z pracy na rachunek własny w rolnictwie (strefa tzw. ukrytego bezrobocia);
- brak odpowiedniej infrastruktury na wsi i związane z tym uzależnienie od miasta

3. Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna i społeczna terenu. Wielkość populacji. Ludność

Liczba mieszkańców na terenie gminy Stąporków na dzień 31.12.2007 r. według miejsca zameldowania (na podstawie danych GUS – www.stat.gov.pl) wynosiła 18 686 osób.

Liczba mieszkańców wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2004 – 2007

Według miejsca faktycznego miejsca zamieszkania					
Stan na 31 XII:	2000	2001	2002	2003	2004
Ogółem	19 219	19 150	18 959	18 844	18 686
Mężczyźni	9 387	9 363	9 264	9 186	9 107
Kobiety	9 832	9 787	9 695	9 658	9 579

Zródło: GUS, 2004 r.

Powyższe dane wskazują, iż analizowany okres charakteryzuje tendencja spadkowa pod względem liczby ludności na terenie gminy Stąporków. Wynika to przede wszystkim z wysokiego ujemnego przyrostu naturalnego determinowanego znaczącym spadkiem liczby urodzeń żywych przy jednoczesnej tendencji wzrostu liczby zgonów.

Ruch naturalny ludności gminy

Ruch naturalny mieszkańców gminy Stąporków w latach 2000 – 2004

Wyszczególnienie	Lata 2000- 2004				
	2000	2001	2002	2003	2004
Urodzenia żywe					
ogółem	147	163	140	144	139
mężczyźni	74	81	81	74	75
kobiety	73	82	59	70	64
Zgony ogółem					
ogółem	207	190	212	234	227
mężczyźni	126	104	114	133	118
kobiety	81	86	98	101	109
Zgony niemowląt					
ogółem	0	0	0	0	1
mężczyźni	0	0	0	0	1
kobiety	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny					
ogółem	-60	-27	-72	-90	-88
mężczyźni	-52	-23	-33	-59	-43
kobiety	-8	-4	-39	-31	-45

Źródło: GUS, 2004 r.

Liczba urodzeń żywych kształtowała się w omawianym okresie na względnie stabilnym poziomie wynoszącym ok. 140 – 150 urodzeń żywych. Największy wzrost tej liczby nastąpił w 2001 r. i wyniósł 163. Liczba zgonów natomiast w przeciwieństwie do liczby urodzeń charakteryzuje się tendencją wzrostową. O ile w 2000 r. i 2001 r. zanotowano odpowiednio 207 i 190 zgonów, o tyle już w 2003 r. wartość ta wzrosła do 234, po czym w 2004 r. nieznacznie spadła do poziomu 227. Przyrost naturalny był ujemny w całym omawianym okresie. Najmniejszy jego spadek zanotowano w 2001 r. kiedy to nastąpił wzrost liczby urodzeń żywych, przy jednoczesnym spadku liczby zgonów – wielkość przyrostu naturalnego wyniosła wtedy -27. W kolejnych latach obserwowano coraz większą dynamikę spadku liczby ludności w ruchu naturalnym. Dodatkowo negatywne zjawisko odpływu ludności pogłębia ujemne saldo migracji.

Saldo migracji w gminie Stąporków

W ruchu wewnętrznym						
Wyszczególnienie		2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	Osoba	-59	-43	-118	-25	-68
Mężczyźni	Osoba	-22	-2	-66	-19	-36
Kobiety	Osoba	-37	-41	-52	-6	-32
Zagranica						
Ogółem	Osoba	3	1	-1	0	-2
Mężczyźni	Osoba	2	1	0	0	0
Kobiety	Osoba	1	0	-1	0	-2

Saldo migracji wykazuje wartości ujemne, przy czym jego wielkość ulega pewnym fluktuacjom, aczkolwiek w całym omawianym okresie pozostawało ujemne.

Reasumując, należy stwierdzić, że w gminie Stąporków obserwuje się niekorzystne tendencje związane z naturalnym ruchem ludności. Zjawisko szybko starzejącego się społeczeństwa gminy zostaje odzwierciedlone w coraz wyższej umieralności przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń żywych. Tendencje te mogą zostać zahamowane poprzez rozwój infrastruktury komunalnej, wpływającej z jednej strony na poprawę ogólnej zdrowotności lokalnej społeczności, z drugiej strony zwiększającej atrakcyjność gospodarczą regionu oraz podnoszącą jakość życia mieszkańców.

Struktura ludności według grup ekonomicznych

Struktura ludności według grup ekonomicznych obrazuje potencjał regionu do rozwoju ekonomicznego – im wyższy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, tym większe możliwości rozwojowe. Z drugiej strony im mniejszy udział ludności w wieku produkcyjnym, tym większe obciążenie społeczeństwa związane z koniecznością utrzymania ludności w wieku nieprodukcyjnym.

Dane dla gminy Stąporków przedstawione w poniższej tabeli pokazują, iż zdecydowanie największy udział posiada ludność w wieku produkcyjnym – 61,53%. Wiek przedprodukcyjny natomiast reprezentowany jest przez 19,26% społeczeństwa gminy. Nieco wyższy od średniej krajowej jest natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym, wynoszący w 2004 r. 19,21%. Obciążenie lokalnej społeczności (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynosi w gminie ok. 62,5% - wynik ten jest zbliżony do średniej krajowej wahającej się wokół wartości 66%.

Przedstawiona poniżej struktura ludności nie odzwierciedla typowej struktury ludności na obszarach miejsko – wiejskich, gdzie udział osób w wieku poprodukcyjnym waha się wokół 15%. Oznacza to, że inwestycje związane z rozwojem regionu (przede wszystkim w infrastrukturę techniczną – uzbrojenie terenu) stanowią istotny czynnik zmierzający do stworzenia podstaw dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, a co za tym idzie zatrzymania odpływu ludności młodej do regionów bardziej zurbanizowanych.

Struktura ludności gminy Stąporków według ekonomicznych grup wieku

Wyszczególnienie	Lata 2003– 2007					% społeczeństwa w 2007
	2003	2004	2005	2006	2007	
Ludność w wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	4 315	4 138	3 913	3 708	3 569	19,26%
Mężczyźni	2 261	2 177	2 069	1 971	1 904	10,27%
Kobiety	2 054	1 961	1 844	1 737	1 665	8,98%
Ludność w wieku produkcyjnym						
Ogółem	11 079	11 169	11 244	11 352	11 403	61,53%
Mężczyźni	5 906	5 935	5 978	6 010	6 030	32,54%
Kobiety	5 173	5 234	5 266	5 342	5 373	28,99%
Ludność w wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	3 606	3 626	3 620	3 605	3 559	19,21%
Mężczyźni	1 087	1 118	1 132	1 122	1 101	5,94%
Kobiety	2 519	2 508	2 488	2 483	2 458	13,26%
Obciążenie społeczeństwa w 2007r.						
62,5%						

Analizując powyższe dane dla okresu 2003 - 2007 liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym ulegała systematycznemu zmniejszaniu, o ok. 1,9 – 2,9% średniorocznie. Zjawisko to jest o tyle niekorzystne, że wynika ze spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, zmniejszając w ten sposób potencjał rozwojowy lokalnego społeczeństwa. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym natomiast w całym omawianym okresie pozostaje na stabilnym poziomie. Podsumowując powyższe analizy dotyczące ludności gminy Stąporków, takie tendencje są charakterystyczne przede wszystkim dla obszarów wiejskich lub miejsko – miejskich, z których zazwyczaj obserwuje się odpływ osób:

- § poszukujących innych źródeł utrzymania w większych jednostkach osadniczych,
- § opuszczających miejsce zamieszkania z powodów edukacyjnych (nauka w szkole średniej, rozpoczęcie studiów).

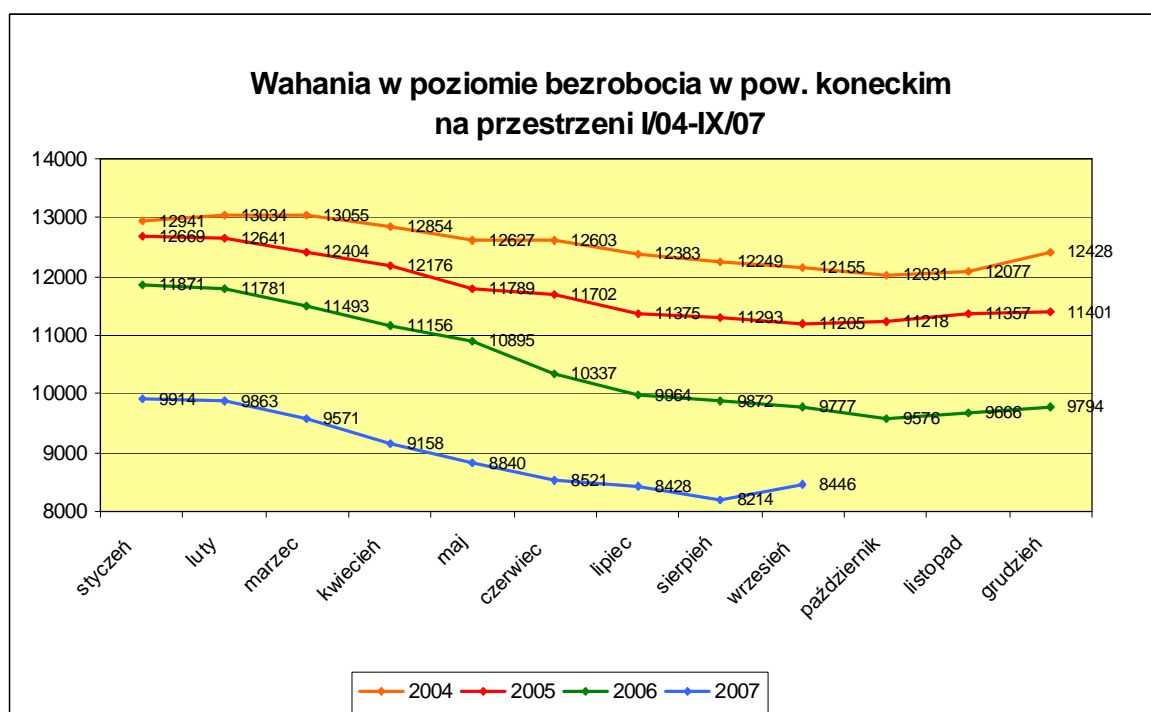
Powyższe dotyczy osób młodych, charakteryzujących się znaczną mobilnością. Prowadzi to do zjawiska „starzenia” się lokalnej społeczności, co z kolei negatywnie wpływa na poziom przyrostu naturalnego.

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców stanowi o potencjale rozwojowym gminy, jednak warunkiem niezbędnym jest odwrócenie niekorzystnych tendencji odpływu osób młodych z terenu gminy. Oznacza to potrzebę tworzenia podstaw do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (ok. poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w postaci uzbrojenia gruntów w media). Oprócz struktury ludności według grup ekonomicznych należy również scharakteryzować poziom wykształcenia stanowiący element oceny możliwości społeczności lokalnej do rozwoju w kierunku społeczeństwa opartego na wiedzy. Charakterystykę ludności gminy według płci i poziomu wykształcenia przedstawia poniższa tabela:

Stopa bezrobocia w powiecie koneckim

L.p	Miasto/ Gmina	Liczba bezrobotnych na 31.12.2006r.		Liczba bezrobotnych na 30.09.2007r.		Różnica 5-3	% 5:3	Udział % w m. i g. do ogólnej liczby bezrob.	Liczba mieszkańców Gminy stan na 30.09.07r.
		Ogółem	W tym kobiet	Ogółem	W tym kobiet				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Końskie razem	3721	2079	3226	1870	- 495	86,7	38,2	38 007
	w tym:								
	Końskie miasto	1958	1096	1724	996	- 234	88,0	20,4	21 920
	Końskie gmina	1763	983	1502	874	- 261	85,2	17,8	16 087
2	Fałków	536	309	503	291	- 33	93,8	6,0	5 228
3	Gowarczów	660	378	543	317	- 117	82,3	6,4	4 985
4	Radoszyce	1117	607	1001	560	- 116	89,6	11,8	9 568
5	Ruda Mal.	454	241	369	202	- 85	81,3	4,4	3 472
6	Słupia Kon.	236	117	203	111	- 33	86,0	2,4	3 633
7	Smyków	520	292	443	262	- 77	85,2	5,2	3 826
8	Stąporków razem	2550	1443	2158	1337	- 392	84,6	25,6	18 630
	w tym:								
	Stąporków m.	815	475	700	457	- 115	85,9	8,3	6 250
	Stąporków gm.	1735	968	1458	880	- 277	84,0	17,3	12 380
9	Ogółem (1+2+3+4+5+6+7+8)	9794	5466	8446	4950	- 1348	86,2	100	87 349

Bezrobocie

Powiat konecki charakteryzuje się wyższą stopą bezrobocia w porównaniu do średniej dla województwa. Dla województwa stopa bezrobocia wznosi ok. 22%, natomiast w przypadku powiatu koneckiego wartość ta przekroczyła poziom 30%.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu opieki społecznej na terenie miasta i gminy Stąporków realizowane są przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie. Ośrodek wykonuje zadania zlecone oraz zadania własne. Zakres udzielonej pomocy przedstawia poniższa tabela:

Pomoc społeczna w gminie Stąporków w 2004r.

Lp.	Rodzaj zasiłku	Liczba osób	Kwota
1.	Zasiłki stałe	145	440.253 zł
2.	Zasiłki okresowe	172	50.000 zł
3.	Pomoc kobietom w ciąży i wychowującym dzieci	24	36.330 zł
4.	Składki emerytalno – rentowe	76	38.695 zł
5.	Składki zdrowotne	85	31.120 zł
6.	Pomoc celowa – dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach	476	99.948 zł w tym dotacja U. Obsługi. 42.500
7.	Zasiłki i pomoc w naturze	1.959	205.853 zł
8.	Usługi opiekuńcze	61	483.413 zł
9.	Dodatki mieszkaniowe	791 decyzji dla 446 rodzin	626.700 zł
10.	Świadczenia rodzinne	17.084	3.029.719 zł

Źródło: www.kielce.uw.gov.pl

Najbardziej rozpowszechnioną formą pomocy społecznej są świadczenia rodzinne, z których w 2004r. skorzystało łącznie nieco ponad 17 tys. osób.

W ostatnich latach zakres udzielanej pomocy społecznej ulegał wzrostowi, co świadczy o ubożeniu społeczeństwa. Zgodnie z poniższą tabelą, kwota wydatków na opiekę społeczną systematycznie wzrastała w całym omawianym okresie.

Wydatki gminy Stąporków na opiekę społeczną.

Wyszczególnienie	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Wydatki na opiekę społeczną	2 753 045	3 036 860	3 322 365	3 599 304	5 470 791
Wydatki gminy ogółem	18 289 378	18 742 638	18 272 144	19 983 967	23 104 968
Udział wydatków na opiekę społeczną w wydatkach gminy ogółem	15,05%	16,20%	18,18%	18,01%	23,68%

Udział wydatków na opiekę społeczną w wydatkach ogółem kształtował się na stałym poziomie wynoszącym ok. 15%. W 2004 roku nastąpił znaczący wzrost tych wydatków (do poziomu 18%)

Oświata

Wydatki na oświatę w gminie Stąporków przedstawiają się następująco:

Wydatki na oświatę w gminie Stąporków w latach 2000 – 2004.

Rok	Wydatki na oświatę (w zł)	Wydatki gminy ogółem	Udział wydatków na oświatę w wydatkach gminy ogółem
2000	9 145 769	18 289 378	50,01%
2001	8 409 023	18 742 638	44,87%
2002	8 090 644	18 272 144	44,28%
2003	8 635 292	19 983 967	43,21%
2004	9 982 470	23 104 968	43,20%

Źródło: GUS, r.

Powyższe zmiany mają swoje odzwierciedlenie w udziale wydatków na oświatę w wydatkach ogółem gminy. Od 2002 r. obserwuje się systematyczny wzrost wielkości tych wydatków. Jednak ich udział, na skutek szybszego wzrostu wydatków gminy ogółem, w tym samym czasie nieznacznie malał.

Struktura wydatków na oświatę w gminie Stąporków przedstawiała się następująco:

Struktura wydatków na oświatę w gminie Stąporków

Rodzaj wydatku	Wielkość wydatku (w zł)
Wydatki bieżące	9 022 007
Wydatki majątkowe	2 000
Szkoły podstawowe	6 088 006
Dowożenie uczniów do szkół	335 241
Gimnazja	2 553 682
Przedszkola przy szkołach podstawowych	578 000
Zespoły ekonomiczno – administracyjne szkół	371 241

Źródło: GUS, 2004 r.

Wydatki na oświatę obejmują więc przede wszystkim utrzymanie placówek oświatowych (szkoły podstawowe), przy czym gmina partycypuje również w wydatkach związanych z dowożeniem uczniów do szkół. Na terenie miasta i gminy Stąporków funkcjonuje jedno przedszkole miejskie, 5 szkół podstawowych publicznych oraz 1 niepubliczna oraz 2 gimnazja.

Służba zdrowia

Całkowite wydatki na służbę zdrowia przedstawiają się następująco:

Wydatki na ochronę zdrowia w gminie Stąporków w latach 2000 – 2004

	Wydatki na ochronę zdrowia				
	Lata				
	2000	2001	2002	2003	2004
Ogółem	265 439	190 956	164 212	324 215	257 276
Wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem	138 020	130 777	113 360	220 404	0
Lecznictwo ambulatoryjne	10 000	30 707	33 000	46 285	30 000
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	-	160 249	131 212	277 930	227 276

Źródło: GUS, 2004 r. (bank danych regionalnych)

Wielkość wydatków na ochronę zdrowia w gminie Stąporków charakteryzowała tendencja malejąca w latach 2000 – 2002 (w 2001r. i 2002r. spadek wyniósł odpowiednio 28% i 14% w stosunku do roku poprzedniego). Rok 2003 z kolei charakteryzuje się znaczącym wzrostem środków na ochronę zdrowia. Największe wzrosty wydatków na służbę zdrowia nastąpiły w 2002r. (o 28% w stosunku do roku poprzedniego) oraz w 2004 r. (o 85% w stosunku do roku poprzedniego, wynika to ze zwiększonych wydatków majątkowych). W pozostałych latach analizowanego okresu wydatki na ochronę zdrowia oscylowały na poziomie 540 – 565 tys. zł. Zgodnie z powyższym zestawieniem wielkość wydatków w omawianym okresie wzrosła łącznie o 85% w 2004 r. w porównaniu do 2000 r., przy czym należy zaznaczyć, że nie była to stała tendencja wzrostowa, a jedynie jednorazowy wzrost środków przeznaczanych na ochronę zdrowia. Istotny wpływ na kwestie ochrony zdrowia posiada jakość wody pitnej. Oznacza to, że zapewnienie wody o odpowiednich wymaganiach sanitarnych wpłynie na lepszą ochronę zdrowia, a co za tym idzie przyczyni się do mniejszego obciążenia lokalnej służby zdrowia dzięki mniejszej zachorowalności wywołanej niewłaściwymi parametrami jakościowymi wody pitnej.

Turystyka i rekreacja

Urozmaicona rzeźba terenu, czyste środowisko, unikalne rezerваты przyrody oraz bliskość Kielc stanowią o atrakcyjności turystycznej Gminy.

Infrastruktura na terenie gminy i miasta jest jednak słabo rozwinięta.

Poniższa tabela przedstawia liczbę turystów odwiedzających gminę w latach 2003-2005 – na podstawie www.stat.gov.pl według osób korzystających z noclegów.

Liczba turystów w gminie [osoby]

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	132	140	110

Zródło: www.stat.gov.pl

Zgodnie z powyższą tabelą widoczne jest, iż w latach 2003 -2005 łączna liczba turystów, którzy odwiedzili gminę Stąporków wyniosła 282.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

- niewielka procentowa nadwyżka ludności w wieku przedprodukcyjnym wobec osób w wieku poprodukcyjnym, wskazująca na zaczątki procesu starzenia się społeczności gminy; zdecydowana większość mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym,
- dysproporcje w poziomie wykształcenia ludności zamieszkałej na terenie miasta i wsi a co za tym idzie różny poziom kwalifikacji zawodowych i możliwości znalezienia pracy,
- w gminie jest największe bezrobocie rejestrowane biorąc pod uwagę powiat
- duża skala bezrobocia ludzi młodych
- długotrwałe bezrobocie
- niedostateczny poziom bezpieczeństwa, w tym na drogach
- brak możliwości udzielania pomocy mieszkaniowej osobom potrzebującym
- zagrożenie dzieci i młodzieży alkoholizmem, narkomanią i agresją

4. Analiza SWOT

Zadania obejmujące:

1) zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW:

- a). Przywrócenie rangi Stąporkowa jako prężnego ośrodka przemysłowego;
- b) Zapewnienie zasobności mieszkańców gminy;
- c) Wszechstronny rozwój ekonomiczny gminy, z zachowaniem zasad ochrony środowiska;
- d) Zwiększenie atrakcyjności gminy w celu zatrzymania migracji młodych ludzi;
- e) Zapewnienie miejsc pracy mieszkańcom gminy;
- f) Stworzenie środowiska przyjaznego dla mieszkańców i podniesienie poziomu życia do przeciętnego poziomu europejskiego oraz zapewnienie stałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego opartego na solidnej bazie inwestycyjnej;
- g) Rozwój miasta w dziedzinie kultury i oświaty;

Analiza zmian w strukturze gospodarczej obszaru została opracowana na podstawie MISJI .

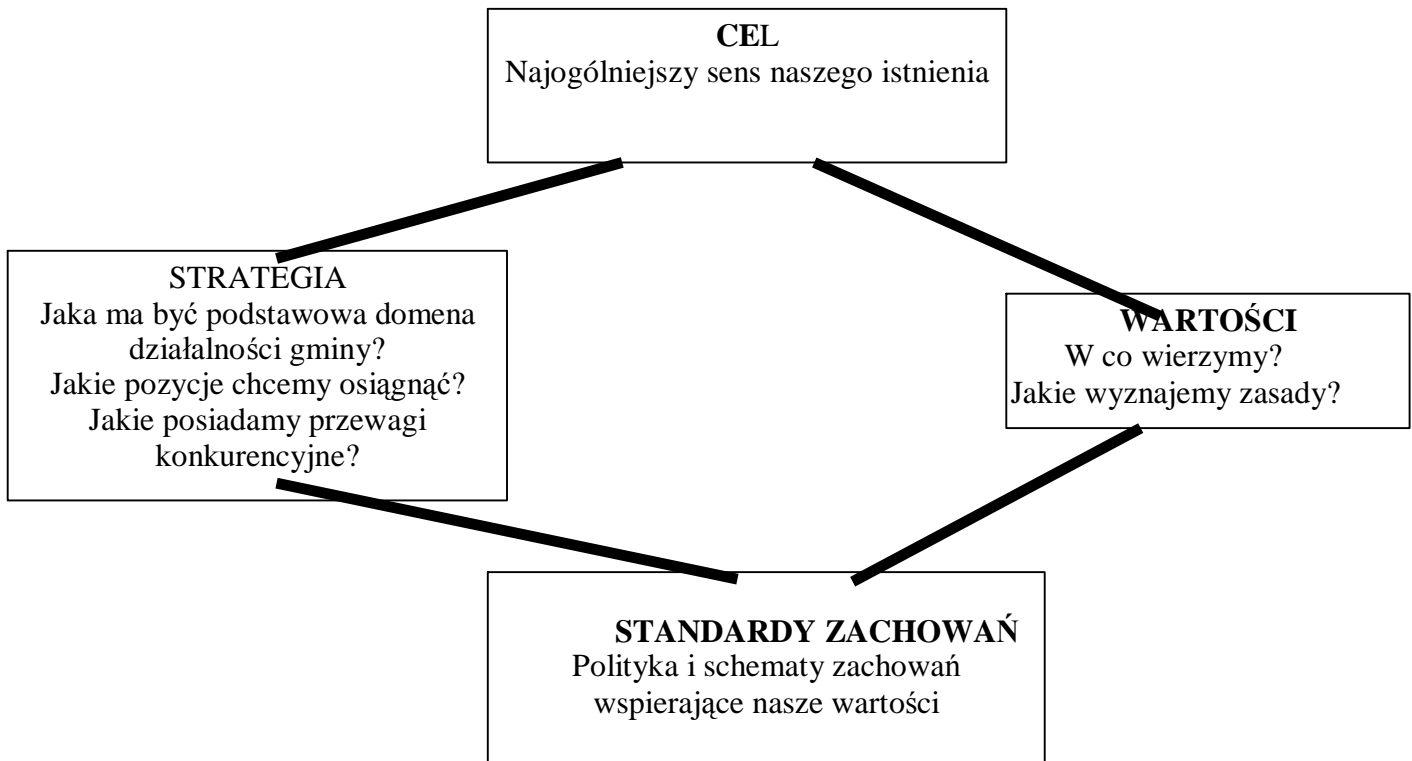
Czemu służy misja? Dlaczego istnieje? Jaka jest jej rola w rozwoju naszej gminy?

Są to zagadnienia niezmiernie ważnej. Obecnie większość jednostek samorządowych w Stanach Zjednoczonych i Europie Zachodniej ma formalne sformułowania misji, należy jednak wyraźnie odróżnić fakt posiadania takiego dokumentu od samej misji czy jej poczucia. Utożsamienie się z misją jest istotne, jeśli członkowie społeczności lokalnej mają wierzyć w ukierunkowany rozwój swojej gminy - muszą mieć poczucie, że ich miasto (gmina) istnieje po to żeby coś osiągnąć.

Koncepcja misji, jej poczucia i utożsamienia dotyczy wszystkich aspektów kierunku rozwoju gminy. Gdy członkowie społeczności lokalnej rozumieją i wierzą w jasno sprecyzowane cele i strategię rozwoju gminy oraz widzą jak inni wnoszą swój wkład w jej wzrost, przynosi to duży efekt motywacyjny.

Dobrze sformułowana misja zawiera wszystkie z niżej przedstawionych elementów:

- 1. Cel** - po co istniejemy, sens naszego istnienia?
- 2. Strategia** - domeny działalności, pozycje jakie chcemy zajmować, w czym jesteśmy lepsi od otoczenia?
- 3. Wartości** - w co wierzymy, co popieramy?
- 4. Standardy zachowań** - polityka i schematy zachowań społeczności lokalnej.

2. Cel (najogólniejszy sens istnienia gminy):

1. Przywrócenie rangi Stąporkowa jako prężnego ośrodka przemysłowego;
  2. Zapewnienie zasobności mieszkańców gminy;
- Wszechstronny rozwój ekonomiczny gminy, z zachowaniem zasad ochrony środowiska;
4. Zwiększenie atrakcyjności gminy w celu zatrzymania migracji młodych ludzi;
  5. Zapewnienie miejsc pracy mieszkańcom gminy;
  6. Stworzenie środowiska przyjaznego dla mieszkańców i podniesienie poziomu życia do przeciętnego poziomu europejskiego oraz zapewnienie stałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego opartego na solidnej bazie inwestycyjnej;
  7. Rozwój miasta w dziedzinie kultury i oświaty;

Strategia (domeny, kierunki priorytetowe)

3. TURYSTYKA

- rekreacyjno-wypoczynkowa - zalewy (Krasna, Czarna, Stąporków, Nieklań), tereny leśne (60% powierzchni gminy), swoisty mikroklimat, piękne krajobrazy, tradycje letniskowe (ośrodki wypoczynkowe w Czarnieckiej Górze), rezerваты przyrodnicze „Piekielko” (skały piaskowcowe), „Gagaty Sołtykowskie” (ślady dinozaura) „Górna Krasna” (unikalne gatunki); agroturystyka -

czyste powietrze, lasy, stawy rybne, zdrowa żywność: pielgrzymkowa - tradycje pielgrzymkowe (Sanktuarium Matki Bożej Wychowawczynie w Czarnej);

- rehabilitacyjno-lecznicza - tradycje i walory uzdrowiskowe (Wojewódzki Ośrodek Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze), basen i hipoterapia, źródła wód leczniczych, lasy;

sportowa - baza sportowa: stadion, siłownia, ośrodek sportów wodnych: .

poznawcza - ciekawe obiekty architektoniczne (zabytki) - Nieklań Wielki, Odrowąż, Piasek)

4. DROBNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I PRZEMYSŁ

- odlewnictwo - tradycje odlewnicze, doświadczona kadra, istniejąca baza przemysłowa;
- ceramika - surowce, tradycje, kadra, rynki zbytu na Wschodzie;

przemysł metalowy - wiele podmiotów zajmujących się przemysłem metalowym;
potencjał ludzki, tania siła robocza;

usługi i budownictwo - wolne tereny pod budowę i inwestycje;

przemysł drzewny – surowiec

5. EDUKACJA

społeczeństwa - dobra baza lokalowa, wykształcona kadra pedagogiczna, działania ekologiczne w szkołach; zawodowa

6. OCHRONA ŚRODOWISKA

WARTOŚCI (W CO WIERZYMY?)

Bezpieczeństwo społeczne i rodziny

Wartości rodzinne

3. Wiara w ludzi młodych

Dobre wychowanie młodzieży

Lokalny patriotyzm

6. Uczciwość i prawda

Sprawiedliwość i tolerancja

Wiara w lepszą przyszłość

Dbłość o interes swój i rodziny

Zdobywanie pieniędzy

Wykorzystanie wiedzy

Bezinteresowna pomoc

Zaufanie do władz

Kształtowanie właściwych postaw społecznych

Zaangażowanie, pracowitość

Wspólne działanie dla dobra gminy

Szacunek dla innych

18. Mądrość rządzących gwarancją rozwoju państwa i dobrobytu społeczeństwa

19. Możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego miasta i gminy

Standardy zachowań, normy

1. Współpraca wszystkich grup społecznych
2. Dobra komunikacja władz samorządowych z przedsiębiorcami i społeczeństwem
3. Popieranie inicjatyw społecznych
4. Podejmowanie wspólnych, celowych i systematycznych działań pod kierunkiem władz

samorządowych

5. Współpraca z innymi gminami, organizacjami rządowymi i pozarządowymi
6. Tworzenie elit menedżerskich
7. Dbłość o zachowanie wartości (szkoła, kościół, kultura)
8. Promocja gminy
9. Popieranie ludzi przedsiębiorczych
10. Popieranie działań wspierających pośrednio lub bezpośrednio działania gminy
11. Wspieranie działań mających na celu pomoc najsłabszym
12. Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez zaangażowanie kapitału krajowego i zagranicznego
13. Tworzenie warunków do powrotu młodych wykształconych ludzi na teren gminy
Kierowanie się zasadą: „piekarz piecze dobry chleb, szewc robi dobre buty” gwarancją doboru ludzi na stanowiska w urzędach

ZAGADNIENIA STRATEGICZNE DLA MIASTA I GMINY STĄPORKÓW

W wyniku przeprowadzonych roboczych spotkań - warsztatów z mieszkańcami, liderami opinii społecznej oraz przedstawicielami władz, jak również w oparciu o szczegółową diagnozę stanu obecnego, zdefiniowano następujące zagadnienia strategiczne dla miasta i gminy Stąporków:

- o Rozwój przedsiębiorczości
- o Rozwój turystyki
- o Edukacja, kultura i zdrowie
- o Ochrona środowiska

Zdefiniowanie priorytetowych kierunków rozwoju miasta i gminy Stąporków odbyło się między innymi poprzez zastosowanie metody misji czteroelementowej w układzie Ashridge, celem otrzymania wskazań co do obszarów mających szansę na dynamiczny rozwój tzw. kół zamachowych rozwoju gminy. Tym samym określono dziedziny, w których strategia działania gminy będzie strategią dynamiczną.

ANALIZA STANU MIASTA I GMINY

w aspekcie mocnych i słabych stron, jak również zewnętrznych szans i zagrożeń (przeprowadzona technika SWOT) – wyniki

W trakcie warsztatów strategicznych dokonano głębokiej analizy zasobów miasta i gminy, jej mocnych i słabych stron jak również dokonano przeglądu zewnętrznych szans i zagrożeń mogących w istotny sposób wpływać na rozwój. Analizę przeprowadzono technika SWOT. Opracowanie prezentuje wyniki całościowej analizy.

Analiza strategiczna gminy Stąporków – analiza SWOT

Domena strategiczna: **ROZWÓJ TURYSTYKI**

Silne strony, atuty gminy

1. Bogate walory przyrodnicze gminy:

- lasy o walorach wypoczynkowych (bory sosnowe - Janów, Niekłań);
- zbiorniki wodne (Janów, Czarniecka Góra, Stąporków, Niekłań);
- czyste, naturalne - nieuregulowane - rzeki (Czarna);
- Suchedniowsko - Oblęgorski Park Krajobrazowy;
- Pomniki przyrody-rezerwat "Skałki Piekło" (Niekłań), zabytkowe drzewa;
- jedyny w Polsce rezerwat geologiczny z zachowanymi śladami dinozaurów (Gagaty Sołykowskie);
- rezerwat "Górna Krasna"
- pokłady wód mineralnych w Niekłaniu
- brak dużych zakładów przemysłowych - czyste powietrze;
- atrakcyjne tereny łowieckie (Niekłań, Wielka Wieś);
- nie zagospodarowane zbiorniki wodne, np.: w Krasnej - czysty nieskażony zbiornik o długości 2 km, usytuowany w lesie sosnowo-brzozowym, sprzyjające warunki do organizacji rekreacyjnego zbiornika wodnego w Niekłaniu - czysta rzeka, możliwość zarybienia i rozwoju agroturystyki;
- urozmaicona rzeźba terenu;
- użytki ekologiczne - ostoje cietrzewia;

2. Sprzyjające warunki do rozwoju oryginalnych i dochodowych form turystyki:

- ośrodek leczniczo - rehabilitacyjny dla dzieci z porażeniami (Czarniecka Góra)
- hipoterapia;
- niepowtarzalny mikroklimat;
- możliwość tworzenia gospodarstw agroturystycznych;
- źródła wody leczniczej (Niekłań)
- możliwość zorganizowania atrakcyjnych tras rowerowych i szlaków pieszych;

3. Atrakcyjne zabytki kulturowe gminy - historyczne, architektoniczne, religijne:

- sanktuarium N.M.P. - duży ośrodek kultu i pielgrzymek (Czarna)
- turystyka pielgrzymkowa;
- zabytkowe kościoły (Odrowąż, Czarna, Niekłań);
- pałac i oranżeria o powierzchni 11 ha (Niekłań);
- architektura przemysłowa - wieża załadowcza wielkiego pieca w Furmanowie;
- liczne miejsca pamięci narodowej;
- dawna posiadłość rodu Odrowążów (Odrowąż);
- nieczynny młyn - zalew o powierzchni 6 ha (Piasek);
-

4. Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne:

- bliskość wielkich aglomeracji (Warszawa, Łódź, Kielce) - dobry dojazd;
- ośrodki wypoczynkowe Zakładów Wyrobów Tytoniowych i Wytwórni Części Zamiennej w Radomiu;
- łatwość przemieszczania się po terenie - komunikacja PKS, BUS;
- zelektryfikowanie linii kolejowej na odcinku Skarżysko Kamienna - Łódź;

Wady, słabości:

1. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna:
  - niewystarczająca baza noclegowa i usługowa dla potrzeb turystyki pielgrzymkowej;
  - brak hoteli i bazy noclegowej o różnicowanym standardzie, parkingów, punktów gastronomicznych;
  - brak informacji turystycznej;
  - ośrodki wypoczynkowe wymagające kapitalnego remontu;
  - brak miejsc do czynnego uprawiania sportu;
  - nie zagospodarowane zbiorniki wodne;
  - brak dostatecznego bezpieczeństwa dla turystów i pielgrzymów;
  - zbyt mała liczba przystanków autobusowych;
2. Braki w sieciach infrastruktury technicznej
  - brak oczyszczalni na terenie gminy;
  - zły stan dróg;
  - nierentowna linia kolejowa;
  - brak odpowiedniej infrastruktury (kanalizacja, gazyfikacja);
  - brak odpowiedniego wysypiska śmieci lub zakładu utylizacji odpadów - duża liczba dzikich wysypisk;
1. Znikoma aktywność mieszkańców gminy w sferze turystyki
  - brak tradycji i odpowiednich kadr w zakresie turystyki;
  - słaba promocja gminy;
  - znikome lub brak zainteresowania agroturystyką wśród ludzi ;
  - duża konkurencja sąsiadujących ośrodków (Sielpia, Św. Krzyż);
4. Problemy związane z ochroną środowiska – zanieczyszczone lasy;
  - zanieczyszczenie zbiorników wodnych (Janów, Czarna);
  - rabunkowa gospodarka w lasach prywatnych
  - brak odpowiedniej pielęgnacji drzew;
  - niska świadomość mieszkańców w sferze ochrony środowiska;

Domena strategiczna: **ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Silne strony, atuty gminy

- bogate tradycje przemysłowe od XVI wieku (głównie przemysł hutniczy, odlewniczy);

- wykwalifikowana i doświadczona kadra robotnicza oraz inżynieryjno - techniczna;
- tania siła robocza;
- duże areale wolnych terenów, pod potencjalne inwestycje;
- niewykorzystana baza przemysłowa po starszych zakładach - obiekty do zagospodarowania;
- duże zasoby drzewne - baza dla rozwoju drzewnego, meblarskiego;
- bogactwo surowców naturalnych (budowlanych, ceramicznych);
- korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne w pobliżu dużych aglomeracji miejskich (Łódź, Warszawa, Kielce, Radom);
- niska klasa bonitacyjna gleb - nierentowność rolnictwa;
- elastyczność i możliwość profilowania się małych zakładów pracy (odlewnie, zakłady drzewne, budowlane, handlowe);
- stosowanie preferencji dla inwestorów zewnątrz (ulgi podatkowe);

Wady. Słabości.

- przestarzałe technologie i parki maszynowe;
- problemy ze zbytem produktów odlewniczych;
- duża konkurencja na rynku odlewniczym;
- monokultura przemysłowa-dominacja przemysłu ciężkiego;
- niedoskonały system przekazywania i wymiany informacji;
- brak kapitału w środowisku przedsiębiorczym i przemysłowym Stąporkowa;
- niewysoki poziom przedsiębiorczości i pomysłowości mieszkańców;
- brak promocji gminy i środowiska przedsiębiorców;
- ubóstwo mieszkańców, nie pozwalające na założenie własnej działalności gospodarczej;
- słabe kontakty władz samorządowych z zarządami firm
- brak kształcenia zawodowego młodych w nowych technologiach;
- brak uwzględnienia w strategii rozwoju województwa środowiska Stąporkowa;
- niedociągnięcia marketingowe w stąporkowskich zakładach przemysłowych;
- postępująca dewastacja niezagospodarowanych obiektów przemysłowych;

Domena strategiczna: **EDUKACJA, KULTURA I ZDROWIE**

Silne strony, atuty gminy

- kilka profili kształcenia w szkole średniej, dostosowywanych w miarę możliwości do teraźniejszych potrzeb rynkowych;
- Stąporków jako silny, lokalny ośrodek edukacyjny (przedszkole, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoła średnia, zawodowa);
- Wykwalifikowana kadra nauczycielska;
- Duża baza lokalowa placówek oświatowych;
- Duża dostępność dzieci i młodzieży do wiedzy;

- Wysoki poziom kształcenia w szkołach stąporkowskich;
- Baza internetowa w Gimnazjum;
- Duża ilość zajęć dodatkowych dla uczniów organizowana w szkołach; Silna motywacja środowisk społecznych (również młodzieżowych) do podnoszenia kwalifikacji i kształcenia się;
- dobre połączenia komunikacyjne z ośrodkami szkolnictwa wyższego (Kielce, Radom, Warszawa, Łódź);

Wady, słabości.

- Brak możliwości rozwoju zawodowego dla młodych ludzi po szkole bezrobocie;
- Mała ilość sal komputerowych i pracowni specjalistycznych w szkołach;
- Niedostateczna liczba kursów i szkoleń pozwalających na przekwalifikowanie się lub podnoszenie własnych umiejętności;
- Brak lektorów języków obcych a przez to niski poziom ich nauczania;
- Niski poziom dobrobytu społeczeństwa lokalnego uniemożliwiający kształcenie wyższe młodzieży;
- Słaby poziom wykształcenia społeczeństwa w środowisku wiejskim;
- Brak środków na realizację ambitniejszych autorskich programów;
- Brak zaplecza sportowo - socjalnego dla dzieci;
- Brak systemów preferencji dla dzieci szczególnie uzdolnionych - system stypendialny, dotacyjny;
- brak placówek organizujących młodzieży czas pozaszkolny - świetlice, kluby, zespoły artystyczne (powrót do tradycji ludowych) - brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego;

Dla wszystkich domen:

TRUDNOŚCI, ZAGROŻENIA

- konkurencja ze strony gminy Końskie odnośnie pozyskiwania turystów;
- migracja ludzi młodych i wykształconych do pracy w innych regionach kraju;
- brak inwestorów;
- możliwość upadku przemysłu poprzez brak kapitału;
- zubożenie społeczeństwa;
- brak atrakcyjnych miejsc pracy;
- niż demograficzny;
- bezrobocie;
- nieustabilizowana sytuacja ekonomiczno – polityczna kraju;
- brak wysypiska śmieci spełniającego standardy ekologiczne;
- zła struktura demograficzna gminy;
- duża konkurencja gmin i ośrodków samorządowych;

- małe możliwości samofinansowania programów;
- nie wykreowany lobbying na rzecz gminy;
- stagnacja w zakresie budownictwa mieszkaniowego;
- alkoholizm wśród nieletnich,

OKAZJE, SZANSE

- współpraca z inwestorami strategicznymi;
- moda na agroturystykę;
- promocja i reklama w środkach masowego przekazu;
- możliwość pozyskiwania funduszy z różnych źródeł (fundacje, dotacje Unia Europejska, Bank Światowy);
- zachęcenie przedsiębiorców do inwestowania w istniejące zakłady pracy oferta promocyjna, inwestycyjna;
- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego do rozwoju turystyki;
- stworzenie nowoczesnego przemysłu (wykorzystanie zasobów surowcowych i ludzkich);
- nawiązanie współpracy z innymi gminami;
- poparcie władz powiatu i województwa;
- wykorzystanie zasobów energii bezprzewodowej „Gaspol”;
- centralne usytuowanie Stąporkowa w stosunku do dużych rynków zbytu;
- tworzenie obszarów ekologicznych;
- zagospodarowanie pozostałości po byłych spółdzielniach rolniczych;
- zagospodarowanie obiektów szkolnych w środowiskach wiejskich;
- możliwość uprawy ziół leczniczych ze względu na czyste środowisko przyrodnicze;

Domena strategiczna: **PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ**

TŁO:

Stąporków położony wśród dużych masywów leśnych północnego przedgórze Gór Świętokrzyskich od najdawniejszych czasów znany był jako ośrodek górniczo hutniczy. Podstawa rozwoju przemysłowego było występowanie bogatych złóż rud żelaza. Rozwój górnictwa i hutnictwa trwał od połowy XVIII wieku. Z biegiem czasu powstawały także zakłady spożywcze i przemysłu drzewnego - tartaki.

W gminie działa ok. 720 podmiotów gospodarczych, z których większość zajmuje się handlem i różnorodnymi usługami. Działa kilka zakładów szwalniczych, tartaków, kilkanaście przedsiębiorstw świadczących usługi w zakresie przemysłu metalowego.

Na terenie Stąporkowa zainwestowały już firmy z kapitałem zagranicznym: Henkel-Bautechnik, Gaspol.

Sytuacja przemysłu jest obecnie bardzo trudna. Problemy ze zbytem produktów, silna konkurencja i niekorzystna sytuacja gospodarcza branży przemysłowej w Polsce wymusza na przedsiębiorstwach ograniczenia produkcji oraz zmniejszanie liczby pracowników. Istnieje wyraźna potrzeba szukania alternatywnych sposobów zmniejszania bezrobocia w gminie. Największym pracodawcom w gminie należy stworzyć jak najlepsze warunki rozwoju, tak aby ugruntowali oni swoją pozycję na wolnym rynku, wśród silnej konkurencji. Swoista przeciwwagi dla ciężkiego przemysłu mogłaby się stać mała i średnia przedsiębiorczość, której rozwój w znaczący sposób ograniczy bezrobocie i zatrzyma młodych wykształconych Stąporkowian w rodzinnym mieście.

Misja:

Chcemy, aby nasz nowoczesny, konkurencyjny i przyjazny dla środowiska przemysł stał się siłą napędową dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz różnorodnych form turystyki, zapewniając wszystkim mieszkańcom gminy miejsca pracy i godne warunki życia.

CEL STRATEGICZNY:

TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY – ZMNIEJSZANIE STOPY BEZROBOCIA

Cel Operacyjny:

Pozyskanie inwestorów zewnętrznych

Zadania:

- stworzenie systemu kompleksowej informacji o mieście przy użyciu sieci internetowej, baz danych, informatorów inwestycyjnych;
- podniesienie poziomu i stanu technicznego infrastruktury komunalnej na terenie gminy;
- dostosowanie profilu edukacji w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Stąporkowie do potrzeb miejscowego rynku pracy - kształcenie w zakresie profili turystycznych (agroturystycznych), hotelarsko-gastronomicznych, języków obcych, marketingu i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, etc.;
- sporządzenie studium wykonalności zagospodarowania i opłacalności eksploatacji kopalni i surowców mineralnych:
  - a) złóż iłó w i iłołupków ilastych „Odrowąż”;
  - b) złóż piasków budowlanych „Krasna” i „Hucisko Mostki”;
  - c) złóż iłołupków „Włochów”;
  - d) wód podziemnych w okolicach Nieklania;

Cel Operacyjny:

Aktywizacja mieszkańców gminy do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności poszukiwania pracy

Zadania:

- Organizacja kursów i szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe oraz kwalifikacje mieszkańców Stąporkowa;
- Organizacja szkoleń na temat alternatywnych form turystyki i rolnictwa (agroturystyka, rolnictwo ekologiczne, turystyka kwalifikowana rehabilitacyjna, łowiecka, wędkarska, etc.) tworzących nowe miejsca pracy;

- Wypracowanie procedur przyznawania ulg podatkowych dla inwestorów zewnętrznych i miejscowych, tworzących nowe miejsca pracy;

CEL STRATEGICZNY:

AKTYWIZOWANIE ŚRODOWISKA MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA BAZIE ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW - STWORZENIE ODPOWIEDNIH WARUNKÓW ROZWOJU LUDZIOM Z INICJATYWĄ

Cel Operacyjny:

Stwarzanie warunków dla dywersyfikacji dochodów ludności wiejskiej wyrównywanie poziomu życia w mieście i na terenach wiejskich w gminie

Zadania:

- wykorzystanie istniejących kompleksów odłogowanej i skoncentrowanej własności gruntów rolnych do uruchomienia towarowych gospodarstw rolnych, zawiązania konkurencyjnych grup producenckich oraz ukierunkowania produkcji rolnej zgodnie z poziomem żyzności gleb, a także opłacalności i możliwościami zbytu płodów -uprawa owoców miękkich (truskawki, porzeczki, maliny), wykorzystanie terenów łukowo-pastewnych;
- aktywizacja drobnych gospodarstw rolnych w kierunku agroturystyki. produkcji zdrowej żywności i samowystarczalności w zaopatrzeniu gospodarstw domowych;

Cel Operacyjny:

Stworzenie odpowiedniego systemu pozyskiwania i wymiany informacji pomiędzy Urzędem Miasta i Gminy oraz miejscowymi przedsiębiorstwami

Zadania:

- Podłączenie do serwera Urzędu Miasta lokalnych przedsiębiorstw celem zorganizowania profesjonalnej bazy gromadzenia i wymiany informacji na temat: produktów, usług oferowanych przez stąporkowski biznes, majątku przeznaczonego do zagospodarowania, propozycji współpracy, etc.;
- Stworzenie systemu kompleksowej informacji o mieście przy użyciu sieci internetowej, baz danych, informatorów inwestycyjnych;

Cel Operacyjny:

Opracowanie systemu działań promocyjnych gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami

Zadania:

- Opracowanie kompleksowego folderu inwestycyjnego Stąporkowa zawierającego szczegółowe informacje na temat:
  - oferty wolnych działek, obiektów gospodarczych i budynków przeznaczonych do zagospodarowania - pokazanie możliwości inwestycyjnych,
  - wykwalifikowanej kadry oraz „taniej siły roboczej”,
  - uwarunkowań komunikacyjnych i infrastrukturalnych terenów inwestycyjnych -

mapki sytuacyjne, zdjęcia;

- istniejącego środowiska małej i średniej przedsiębiorczości oraz dużego przemysłu na terenie gminy;

- Opracowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej i promocyjnej gminy (z uwzględnieniem lokalnych przedsiębiorców) służącej jako produkt marketingowy na regionalnych targach branżowych (np. organizowanych przez Świętokrzyskie Centrum Targowe);
- Pozyskiwanie miejsc do promocji lokalnej przedsiębiorczości i jej produktów oraz usług - np.: stała wystawa informacyjno-promocyjna w Urzędzie Miasta, organizacja „Domu Promocji”, etc.);
- Organizacja stałych, cyklicznych imprez o zasięgu regionalnym promujących gminę Stąporków i środowisko lokalnych przedsiębiorców;
- Nawiązanie ścisłych kontaktów z mediami regionalnymi i ogólnopolskimi (prasa, radio, TV, Internet, a także plakaty, ogłoszenia, ulotki) - tworzenie przyjaznego wizerunku gminy (public city);
- Nawiązanie efektywnej współpracy z innymi gminami w zakresie promocji.

Cel Operacyjny:

Wykreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju inwestycji napędzających koniunkturę gospodarczą

Zadania:

- Opracowanie systemu ulg podatkowych i preferencji dla nowych podmiotów gospodarczych (inwestorów zewnętrznych) z uwzględnieniem zabezpieczeń prawnych - dotrzymanie umów przez inwestorów;
- Zorganizowanie przy Urzędzie Miasta komórki doradztwa gospodarczego dla początkujących przedsiębiorców - pomoc organizacyjna i merytoryczna z zakresu prawa gospodarczego, rachunkowości, przepisów fiskalnych, możliwości zbytu produktów, marketingu, tworzenia biznes planów, etc.;
- Organizacja, promocja i zagospodarowanie placu targowego będącego nowym, lokalnym rynkiem zbytu dla małych i średnich przedsiębiorców, handlowców i rolników z terenu gminy - prace nad zagospodarowaniem targowicy przy ulicach 1-go Maja i Górnicy w Stąporkowie

Cel Operacyjny:

Powołanie otwartego stowarzyszenia na rzecz rozwoju gminy w oparciu o przedstawicieli lokalnego biznesu - stworzenie silnego lobbingu dla Stąporkowa

Zadania:

- zorganizowanie spotkania informacyjno-założycielskiego pod auspicjami Urzędu Miasta - wypracowanie formy usankcjonowania zrzeszenia przedsiębiorców (stowarzyszenie, forum,

klub, izba, etc.) oraz przedyskutowania zakresu działalności - występowanie po środki pozabudżetowe, realizacja własnych projektów na rzecz rozwoju miasta i gminy, organizacja szkoleń tematycznych dla mieszkańców, propagowanie imprez kulturalno - oświatowych;

CEL STRATEGICZNY:

PODNIESIENIE STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY - WZROST RANGI GOSPODARCZEJ MIASTA

Cel Operacyjny:

Rozwój infrastruktury technicznej miasta i gminy

Zadania:

- Zagospodarowanie upadających obiektów przemysłowych i przystosowanie ich do obecnych potrzeb rynkowych;
- Partycypacja UM przy uzbrajaniu terenu pod potencjalnych inwestorów przy wykorzystaniu pozyskiwanych funduszy zewnętrznych;
- Zaplanowanie inwestycji z dziedziny ochrony środowiska niezbędnych w procesie integracji z Unia Europejska - wysypisko śmieci, kanalizacja nawiązanie szeroko rozumianej współpracy z innymi gminami;
- Opracowanie planu rozwoju budownictwa komunalnego - podjęcie działań zmierzających do utworzenia Towarzystwa Budownictwa Społecznego (termin realizacji 2006 - 2013);
- Utworzenie funduszu remontu i modernizacji budynków budownictwa komunalnego ze środków wpływających z wykupu mieszkań (termin realizacji 2006 - 2013);
- Budowa i modernizacja sieci drogowej i ciągów pieszych na terenie gminy *szczegółowe plany zawarte są w programie inwestycyjnym Na lata 2006 - 2013*;
- Przeprowadzenie modernizacji i przygotowanie nowych inwestycji w zakresie oświetlenia ulicznego - zmiana sieci oświetleniowej na energooszczędna (termin realizacji);
- Budowa wysypiska śmieci lub zakładu utylizacji odpadów - podjęcie szerokich rozmów na szczeblu międzygminnym (termin realizacji 2006- 2013);
- Opracowanie projektu budowlanego kanalizacji sanitarnej dla gminy wraz z podczyszczeniem ścieków komunalnych - projekt dla 35 sołectw i miasta Stąporków (termin opracowania 2007 -2013);
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami - rozpoczęcie realizacji w 2004 roku od prac nad budowa sieci kanalizacyjnej na ulicy Piłsudskiego w Stąporkowie (termin realizacji całego zadania 2006 - 2013);
- technologii uzdatniania wody na bardziej efektywną i tańszą (2006 -2013);

Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy *szczegółowe plany zawarte są w liście zadań na lata 2006 - 2013*;

- budowa sieci kanalizacji burzowej na ul. 1-go Maja i osiedlu Dr Anki (termin realizacji 2006 - 2013);
- Budowa sieci gazowniczej wraz z przyłączami na terenie gminy rozpoczęcie inwestycji w latach 2007 - 2013 w Czarnieckiej Górze sukcesywna realizacja zadań w zależności od pozyskanych środków finansowych (termin realizacji całego przedsięwzięcia 2007 -2013 rok);

Domena strategiczna: **ROZWÓJ TURYSTYKI**

TŁO:

Pod względem fizyczno geograficznym teren gminy Stąporków wchodzi w skład Północnego Podgórze Świętokrzyskiego. Dodatkowo ponad 60% udział lasów w powierzchni gminy z licznymi stanowiskami zwierzyny i ptactwa, pomniki przyrody, nieuregulowane rzeki, zbiorniki wodne, cisza oraz bliskość dużych aglomeracji determinuje rozwoju gminy w kierunku turystyki ze szczególnym wskazaniem na możliwości rozwoju agroturystyki i turystyki wypoczynkowej, których oferty wzbogacone być mogą o możliwości uprawiania turystyki kwalifikowanej, głównie łowiectwa i wędkarstwa. Obserwowane światowe trendy rozwoju turystyki wskazują, że te typy turystyki cieszy się największym powodzeniem. Coraz częściej ludzie wybierają na odpoczynek miejsca oddalone od zgiełku wielkich miast, gdzie można aktywnie wypocząć na łonie natury.

Dodatkowym atutem gminy są znajdujące się zabytki kultury (Niekłań Wielki, Odrowąż) oraz cieszące się coraz większą sławą Sanktuarium Matki Bożej Wychowawczyni w Czarnej.

Poważnym problemem jest wyraźne niedoinwestowanie gminy w obiekty infrastruktury turystycznej - noclegowej, gastronomicznej i towarzyszącej oraz niska aktywność mieszkańców w tym zakresie wynikająca z braku tradycji turystycznych.

Misja:

Zapewniamy turystom, pielgrzymom i gościom odwiedzającym naszą gminę mile spędzony czas w naszych gospodarstwach i ośrodkach, wśród bogatych lasów, czystych rzek i zbiorników wodnych, tak aby corocznie wracali do nas z sentymentem

CEL STRATEGICZNY:

PRZYCIĄGNIĘCIE DO GMINY TURYSTÓW

Cel operacyjny:

Szeroka promocja turystycznych walorów gminy

Zadania:

- a) inicjowanie działań zmierzających do promocji i zagospodarowania turystycznego
- b) stworzenie punktu informacji turystycznej w Urzędzie Miasta w Stąporkowie;

- c) opracowanie i wydanie folderu promującego potencjał gminy w sferze turystyki - szczegółowa informacja na temat:
- agroturystycznego potencjału gminy
  - możliwości uprawiania turystyki kwalifikowanej (łowiectwo, wędkarstwo)
  - walorów dla turystyki wypoczynkowo-krajoznawczej ze szczególnym wskazaniem na zachodnią i północną część gminy, miejscowości Nieklań, Lelitków, Smarków, Piasek, Furmanów, Czarna (Sanktuarium Matki Bożej Wychowawczynie), Janów (zbiornik wodny), Czarniecka Góra (ośrodek leczniczo - rehabilitacyjny), Krasna (tereny leśne) i Stąporków (zbiornik wodny - wypożyczalnia sprzętu wodnego);
- d) zamieszczenie informacji o walorach turystycznych gminy w mediach lokalnych i regionalnych;
- e) nawiązanie współpracy z przedsiębiorcami w celu promowania ich działalności gospodarczej w prospektach informacyjnych o walorach turystycznych gminy;
- f) systematyczna aktualizacja strony internetowej;
- g) ustawienie tablic informacyjnych o interesujących walorach turystycznych u wylotu dróg oraz oznakowanie gminy w ramach projektowanych ścieżek rowerowych, dydaktycznych, spacerowych oraz terenów łowieckich i wędkarskich;
- h) wydanie mapy zabytków, walorów turystycznych i rekreacyjnych gminy;

Cel operacyjny:

Rozbudowa bazy turystycznej

Zadania:

- wykorzystanie sąsiedztwa Sielpi - renomowanego w skali kraju ośrodka wypoczynkowego i konieczności jego rozbudowy - w układ pasmowy wzdłuż doliny Czarnej i Krasnej w oparciu o Czarniecką Górę, Czarną i dalej północne tereny gminy (Nieklań, Janów) pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na rozbudowę infrastruktury turystycznej na terenach wiejskich.
- inicjowanie działań zmierzających do rewitalizacji, rewaloryzacji i modernizacji obiektów zabytkowych na terenie gminy - pozyskiwanie funduszy Unii Europejskiej
- wytyczenie placu i zorganizowanie pól namiotowych i campingowych;
- przeprowadzenie remontu i zagospodarowania budynków i parku w miejscowości Nieklań z udziałem kapitału prywatnego;
- stworzenie kompleksowych planów rozbudowy infrastruktury sanitarnej w gminie - korzystanie z dostępnych środków pomocowych na ochronę środowiska,
- pozyskanie zewnętrznych środków finansowych na rozbudowę infrastruktury turystycznej;
- modernizacja dróg gminnych i urządzenie parkingów;

Cel operacyjny:

Tworzenie nowego produktu turystycznego zadania:

- przeprowadzenie inwentaryzacji walorów turystycznych regionu oraz miejsc i obszarów o szczególnych zaletach krajobrazowych, przyrodniczych, historycznych i kulturowych poprzez opracowanie raportu określającego:
- potencjalne możliwości turystyczne oraz wyznaczającego osie ruchu turystycznego i jego rodzaje,

- działania konieczne dla zabezpieczenia krajobrazu i przyrody przed degradacją,
- potencjalne miejsca utworzenia rezerwatów, parków krajobrazowych i specjalnych stref ochrony,
- inwentaryzacja miejsc gdzie należy wykonać prace naprawcze związane z uzdatnieniem dróg dla celów turystycznych;
- opracowanie kalendarza stałych imprez odbywających się w Stąporkowie (współpraca z Domem Kultury);
- wydobycie i ekspozycja unikatowych walorów obiektów kulturowych i krajobrazowych poprzez organizowanie i zagospodarowywanie punktów widokowych;
- podtrzymanie imprezy spływu kajakowego;
- oznakowanie miejsc przeznaczonych do wędkowania oraz terenów łowieckich;
- organizacja cyklicznych imprez kulturalnych i rozrywkowych w sezonie letnim - koncerty, wystawy, happenings, etc. związanych z tradycjami kulturowymi i przemysłowymi oraz walorami przyrodniczymi Ziemi Stąporkowskiej;
- współpraca z mediami - comiesięczne relacje (sprawozdania) z wydarzeń jakie miały miejsce na terenie miasta i gminy Stąporków przesyłane do mediów lokalnych i krajowych;
- udział w targach inwestycyjnych, promocyjnych i turystycznych (np.: udział Stąporkowa z własną ofertą promocyjno - turystyczną na Dymarkach Świętokrzyskich w Nowej Słupi);
- ożywienie współpracy w ramach kontaktów między gminnych w celu szerokiej promocji Stąporkowa;
- uregulowanie koryta rzeki Czarna od jej źródeł do miejscowości Janów;
- podjęcie działań zmierzających do zagospodarowania zbiorników wodnych dla celów rekreacyjnych w Stąporkowie

CEL STRATEGICZNY:

AKTYWIZACJA MIESZKAŃCÓW GMINY

Cel operacyjny:

Wskazanie korzyści wynikających z prowadzenia gospodarstw agroturystycznych

Zadania:

- stworzenie zespołu przy urzędzie gminy ds. rozwoju agroturystyki;
- nawiązanie współpracy z ŚODR - opracowanie programu szkoleń z dziedziny agroturystyki;
- zorganizowanie wycieczki do wsi, które odniosły sukces w rozwoju funkcji agroturystycznych; prowadzenie kampanii informacyjnej wśród lokalnych rolników na temat korzyści i możliwości zakładania gospodarstw agroturystycznych;
- wspieranie działań organizacji społecznych z terenu miasta i gminy Stąporków prowadzących działalność promującą gminę na zewnątrz;

Cel operacyjny:

Włączenie szkół w proces edukacji turystycznej

Zadania:

- stworzenie klas profilowanych - „turystycznych”;
- włączenie do programów szkolnych zagadnień dotyczących funkcji turystycznych;

Domena strategiczna: **EDUKACJA, KULTURA I ZDROWIE .**

TŁO.

W gminie Stąporków funkcjonują 1 przedszkole, 5 szkół podstawowych (w tym 2 zespoły szkół: szkoła podstawowa i gimnazjum). Szkolnictwo średnie reprezentowane jest przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Stąporkowie.

Przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu funkcjonuje zespoły wokalne- taneczne, teatryk lalkowy oraz prowadzone są zajęcia plastyczne i językowe dla dzieci. Bazę sportową gminy stanowią siłownia, stadion sportowy oraz ośrodek sportów wodnych. Dużą aktywność w sferze kulturalno-oświatowej wykazuje organizacje młodzieżowe z terenu gminy: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży i Związek Harcerstwa Polskiego.

W gminie funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w skład którego wchodzi Przychodnia w Stąporkowie oraz 3 ośrodki zdrowia.

Misja:

Gmina Stąporków zapewnia wysoki poziom kształcenia przygotowujący absolwentów do sprostania wymogom zmieniającego się i konkurencyjnego rynku pracy. Usługi zdrowotne i kulturalne zapewniają mieszkańcom wysoką jakość życia.

CEL STRATEGICZNY:

DOSTOSOWANIE KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA I SIECI SZKÓŁ GMINNYCH DO WARUNKÓW RYNKOWYCH

Cel Operacyjny:

Określenie kierunków kształcenia ponad gimnazjalnego umożliwiającego absolwentom zdobycie konkurencyjnej pozycji na rynku pracy

Zadania:

- Współpraca środowisk oświatowych, gospodarczych i społecznych (nauczycieli, pracodawców, organizacji zawodowych i naukowych, urzędu pracy, samorządu lokalnego) w określaniu kierunków kształcenia zawodowego w gminie;

Cel Operacyjny:

Przygotowanie kadry nauczycielskiej do wdrażania reformy oświatowej (strukturalnej i programowej)

Zadania:

- Udział nauczycieli w szkoleniach i konferencjach z zakresu wdrażania reformy oświatowej organizacja spotkań środowiska oświatowego (gminy, powiatu) służących wymianie informacji i doświadczeń;

- Dofinansowywanie przez gminę studiów podyplomowych i kursów doszkalcających dla nauczycieli;
- Wyróżnianie nauczycieli i szkół stosujących nowatorskie metody nauczania i oceniania uczniów;

Cel Operacyjny:

Zapewnienie młodzieży szkolnej wysokiego poziomu kształcenia języków obcych

Zadania:

- Ufundowanie przez gminę stypendiów dla studentów filologii obcych (szczególnie o specjalnościach: język angielski i język niemiecki), którzy zadeklaruje podjęcie pracy po zakończeniu studiów w szkołach gminy Stąporków;
- Opracowanie systemu motywacyjnego (nagrody, premie) dla nauczycieli języków obcych;

Cel Operacyjny:

Rozwój sieci szkół oraz ich wyposażenia uwzględniający potrzeby i możliwości środowiska gminnego

Zadania:

- Opracowanie efektywnego systemu funkcjonowania oświaty gminnej, uwzględniającego faktyczne zapotrzebowanie wynikające z analiz danych demograficznych i reformy oświaty;
- Modernizacja w szkołach podstawowych i gimnazjach pracowni komputerowych (internetowych);
- Budowa zaplecza sportowego przy szkołach;
- Modernizacja budynków placówek oświatowych na terenie gminy wymiana stolarki okiennej (Zespół Szkół w Nieklaniu, Publiczna Szkoła Podstawowa w Odrowążu, Szkoła Podstawowa nr 1 w Stąporkowie) (termin realizacji 2006-2013);

Cel Operacyjny:

Zagospodarowywanie wolnych obiektów oświatowych w gminie

Zadania:

- Opracowanie całościowej koncepcji zagospodarowania wolnych (zwalnianych) obiektów oświatowych w gminie - przykładowe przeznaczenie:
  - warsztaty terapii zajęciowej (współpraca z PFRON)
  - "zielone szkoły" (współpraca z instytucjami i firmami zainteresowanymi tematyką)
  - zakład opiekuńczo – leczniczy
  - świetlice młodzieżowe
  - zbywanie na rzecz potencjalnych przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy;

CEL STRATEGICZNY:

WZROST AKTYWNOŚCI MŁODZIEŻY I UMOŻLIWIENIE IM REALIZACJI WŁASNYCH POMYSŁÓW W SFERZE OŚWIATY, KULTURY I OCHRONY ŚRODOWISKA

Cel Operacyjny:

Integracja środowisk młodzieżowych z terenu gminy

Zadania:

- Utworzenie Forum Młodzieżowego (budż Młodzieżowej Rady Miasta), skupiającego przedstawicieli grup młodzieżowych z terenu gminy (Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Związek Harcerstwa Polskiego, grupy nieformalne) i będącego partnerem w kontaktach z władzami miasta;
- Zacieśnianie współpracy z młodzieżą innych miast i gmin - podejmowanie inicjatyw, organizacja wspólnych imprez, korzystanie z dobrych przykładów i wzorów;
- Współpraca ze szkołami z zagranicy na przykładzie Z.S.P. w Stąporkowie;

Cel Operacyjny:

Stworzenie systemu stypendialnego dla młodzieży szczególnie uzdolnionej

Zadania

- Opracowanie, wspólnie ze Starostwem Powiatowym koncepcji pomocy młodzieży uzdolnionej, której status materialny uniemożliwia kontynuację nauki w szkole średniej bądź na wyższej uczelni - stypendia, nagrody etc.

Cel Operacyjny:

Współpraca wielu środowisk gminnych przy organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

Zadania:

- Organizacja atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych i kółek zainteresowań w szkołach - dofinansowywanie z budżetu gminy;
- Współpraca szkół i młodzieży z Domem Kultury w ramach wspólnych akcji sportowych i kulturalnych (np. "Dni Stąporkowa");
- Udostępnianie młodzieży sali w Domu Kultury na organizację spotkań i imprez (koncerty, dyskoteki, przedstawienia, wystawy etc.);
- Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, pochodzących zwłaszcza z rodzin dotkniętych patologią społeczną;
- Współpraca młodzieży i Urzędu Miasta przy organizacji akcji służących propagowaniu zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- Podejmowanie przez młodzież i Urząd Miasta działań służących wzrostowi świadomości ekologicznej mieszkańców gminy - akcja "Sprzątanie Świata", kampanie informacyjne, wystawy fotograficzne, konkursy etc.;

CEL STRATEGICZNY:

USPRAWNIENIE SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ W GMINIE

Cel Operacyjny:

Racjonalizacja funkcjonowania sieci obiektów służby zdrowia w gminie

Zadania:

- Systematyczna analiza ekonomiczna kosztów i stanu zatrudnienia oraz potrzeb mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej w gminie;
- Modernizacja budynków oraz bieżącego utrzymania placówek służby zdrowia (termin realizacji 2004 - 2013);

Cel Operacyjny:

Pozyskiwanie funduszy pozabudżetowych na rozwój opieki medycznej i oświaty zdrowotnej

Zadania:

- Stały monitoring funduszy pomocowych finansujących projekty z zakresu opieki medycznej i oświaty zdrowotnej - występowanie z wnioskami grantowymi;
- Organizacja imprez (akcji, konkursów) propagujących zdrowy tryb życia pozyskiwanie patronatu (np. Ministerstwo Zdrowia) i sponsorów (np. firmy farmaceutyczne);
- Współpraca z miastami zagranicznymi oraz organizacjami międzynarodowymi w celu pozyskiwania środków na rozwój opieki zdrowotnej;

PROJEKT:

OPRACOWANIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU FUNKCJONOWANIA OŚWIATY GMINNEJ, UWZGLĘDNIAJĄCEGO FAKTYCZNE ZAPOTRZEBOWANIE WYNIKAJĄCE Z ANALIZ DANYCH DEMOGRAFICZNYCH I REFORMY OŚWIATY;

Umiejscowienie w strategii:

Cele strategiczne (realizowane przez projekt):

- **DOSTOSOWANIE KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA I SIECI SZKÓŁ GMINNYCH DO WARUNKÓW RYNKOWYCH**

Cele operacyjne:

- **Rozwój sieci szkół oraz ich wyposażenia uwzględniający potrzeby i możliwości środowiska gminnego**

Zespół realizujący projekt:

Burmistrz Miasta i Gminy,
Dyrektor Zespołu Obsługi Szkół

Uzasadnienie projektu:

Analiza danych demograficznych, przeprowadzona na przestrzeni ostatnich pięciu lat, jak również wdrażana od 1 września 1999 r. reforma edukacyjna, wymuszają dokonanie zmian w zakresie sieci placówek oświatowych. Zmniejszająca się liczba urodzeń w poszczególnych latach objętych analizą, a także utworzenie gimnazjów stwarzają potrzebę ekonomicznych i organizacyjnych zmian w zarządzaniu oświatą gminną. Rozdrobnienie sieci szkół podstawowych powoduje zwiększenie kosztów edukacji przypadających na 1 ucznia. Aby zmniejszyć konieczność

znacznego dotowania oświaty z funduszy własnych gminy niezbędnym staje się zracjonalizowanie sieci placówek oświatowych na terenie gminy.

Monitoring:

Funkcjonowanie placówek oświatowych w nowym układzie organizacyjnym oceniane będzie w okresach kwartalnych na podstawie analizy kosztów oraz pomiaru jakości pracy szkół.

Efektom wprowadzonych zmian powinno być zmniejszenie dotacji z budżetu gminy w dziale Oświata, jak również wzrost efektywności nauczania.

Domena strategiczna: **OCHRONA ŚRODOWISKA**

CEL STRATEGICZNY:

**ZACHOWANIE RÓWNOWAGI EKOLOGICZNEJ ŚRODOWISKA
PRZYRODNICZEGO GMINY**

Cel Operacyjny:

Kształtowanie świadomości mieszkańców o potrzebie prowadzenia działań zmierzających do ochrony środowiska

Zadania:

- Podniesienie świadomości ekologicznej wśród młodzieży (szkoły) oraz dorosłych mieszkańców gminy - czyste środowisko naturalne szansa na rozwój alternatywnych form turystyki (agroturystyka, turystyka kwalifikowana rehabilitacyjna, łowiecka, wędkarska, etc.);
- Współpraca młodzieży i Urzędu Miasta przy organizacji akcji służących propagowaniu zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- Podejmowanie przez młodzież i Urząd Miasta działań służących wzrostowi świadomości ekologicznej mieszkańców gminy - akcja "Sprzątanie Świata", kampanie informacyjne, wystawy fotograficzne, konkursy etc.;
- Stały monitoring funduszy pomocowych finansujących projekty z zakresu ochrony środowiska - występowanie z wnioskami grantowymi;
- Organizacja imprez (akcji, konkursów, happeningów) propagujących ochronę środowiska - pozyskiwanie patronatu (np. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa) i sponsorów (np. firmy inwestujące w techniki ekologiczne i budujące własny image w oparciu o idee ochrony środowiska);
- Prowadzenie kampanii informacyjnej wśród społeczności lokalnej na temat konieczności podejmowania działań w zakresie ochrony środowiska;
- Rozwijanie polityki trwałego, zrównoważonego rozwoju lasów i leśnictwa utrzymanie produkcyjnej zasobności lasów, zalesianie nieużytków i gleb o niskiej przydatności rolnej;

Cel Operacyjny:

Przystosowanie infrastruktury przemysłowej i komunalnej w zakresie ochrony środowiska do norm obowiązujących w Unii Europejskiej

Zadania:

- Zaplanowanie inwestycji z dziedziny ochrony środowiska niezbędnych w procesie integracji z Unią Europejską - wysypisko śmieci, kanalizacja - nawiązanie szeroko rozumianej współpracy z innymi gminami w pozyskiwaniu środków z funduszy akcesyjnych Unii Europejskiej
- działania w ramach związku międzygminnego
- Inicjowanie działań zmierzających do zwiększenia lesistości zwłaszcza na obszarach źródłiskowych, wodonośnych oraz podlegających erozji, a także o niskich wartościach bonitacyjnych gleb (odłogowych);
- Objęcie ochroną rezerwatowy obszar obejmującego śródleśny zbiornik wodny w pobliżu Bigoraja w sołectwie Gustawów;
- prowadzenie monitoringu stanu środowiska, w tym szczególnie pod kątem czystości wód powierzchniowych i wglębnych;
- Przeprowadzenie modernizacji i przygotowanie nowych inwestycji w zakresie oświetlenia ulicznego - zmiana sieci oświetleniowej na energooszczędna (termin realizacji 2006-2013);
- Opracowanie dokumentacji budowlanej kanalizacji sanitarnej dla gminy wraz z podczyszczeniem ścieków komunalnych - projekt dla 35 sołectw i miasta Stąporków (termin opracowania koncepcji 2006-2013);
- budowa sieci kanalizacji burzowej w ul. 1 – go Maja i na osiedlu Dr Anki (termin realizacji 2006 - 2013);
- Budowa sieci gazowniczej wraz z przyłączami na terenie gminy - rozpoczęcie inwestycji w latach 2007 - 2013 w Czarnieckiej Górze - sukcesywna realizacja zadań w zależności od pozyskanych środków finansowych (termin realizacji całego przedsięwzięcia 2007 - 2013 rok
- Współpraca z miastami zagranicznymi oraz organizacjami międzynarodowymi w celu pozyskiwania środków na ochronę środowiska oraz korzystania dobrych wzorców i rozwiązań ekologicznych;
- Stworzenie kompleksowych planów rozbudowy infrastruktury sanitarnej w gminie (2007-2013)
- korzystanie z dostępnych środków pomocowych na ochronę środowiska i rozwój terenów wiejskich,

Formy ochrony przyrody w gminie

W południowej części gminy Stąporków znajduje się niewielki fragment (788 ha) Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Obszary leśne w obrębie tego parku zaliczone zostały w koncepcji europejskiej sieci ekologicznej ECUNET jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym i krajowym.

Gmina Stąporków wchodzi w skład Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Duże powierzchnie leśne w gminie spełniają wielorakie funkcje, począwszy od gospodarczej i ochronnej, po klimatotwórczą, turystyczno - rekreacyjną, dydaktyczną i kulturową.

Na obszarze gminy występuje także rezerwat przyrody. Jednym z nich jest rezerwat „Skalki Piekło pod Niekłaniem”, gdzie podziwiać można osobliwe formy skał piaskowcowych. Drugi rezerwat „Gagaty Sołtykowskie” z zachowanymi okazami mineralogicznymi i paleontologicznymi. Dla rezerwatów tych opracowywane są obecnie plany ochrony. Utworzony został rezerwat „Górna Krasna” chroniący unikalne w skali krajowej gatunki flory i fauny.

3.4. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach Programu Rewitalizacji

Z przeprowadzonej analizy aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej miasta i jego mieszkańców wynika, iż najistotniejszymi problemami, z którymi boryka się gmina Stąporków są:

- wysoki poziom bezrobocia i niejednokrotnie z nim związany niski poziom życia wielu mieszkańców, w skrajnych przypadkach prowadzący do ubóstwa,

- wzrost patologii i marginalizacji społecznej mieszkańców związany z utrzymującym się bezrobociem długoterminowym,
- niekorzystna sytuacja mieszkaniowa – niewystarczające zasoby mieszkaniowe głównie w odniesieniu do tanich mieszkań socjalnych i komunalnych,
- brak aktywnych form wspierania rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia,
- słaba infrastruktura turystyczna oraz niewykorzystany w pełni istniejący potencjał atrakcyjności turystycznej regionu,
- niewystarczająca baza infrastruktury sportu i rekreacji oraz ograniczone możliwości zapewnienia, głównie dla dzieci i młodzieży, atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.

Określenie grup wymagających wsparcia, które udzielone będzie w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji pozostaje w ścisłym związku ze zidentyfikowanymi powyżej problemami. Stąd potencjalnymi beneficjentami planowanej rewitalizacji będą w pierwszej kolejności:

- osoby i podmioty pragnące aktywnie rozwijać swoją działalność gospodarczą,
- osoby bezrobotne,
- osoby zamieszkujące w złych lub bardzo złych warunkach.

Pomoc skierowana do tych osób i podmiotów wyznaczać będzie kierunki działań w ramach Programu Rewitalizacji.

4. Analiza SWOT

S - Mocne strony (Strengths)	W - Słabe strony (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie miasta w centralnej Polsce na skrzyżowaniu krajowych szlaków komunikacyjnych 2. Wolne tereny pod nowe inwestycje, usługi i budownictwo mieszkaniowe 3. Stosunkowo młode społeczeństwo 4. Istniejące dziedzictwo historyczne i kulturowe miasta – zabytki architektoniczne i przyrodnicze 5. Potencjał rozwoju turystyki, w tym pieszej i rowerowej zapewniony przez walory krajobrazowe, czyste środowisko naturalne – położenie w sąsiedztwie obszarów chronionego krajobrazu 6. Miasto pełni funkcję subregionalnego ośrodka pracy i usług oraz ochrona zdrowia, kultury i sztuki 8. Proinwestycyjna polityka władz samorządowych (stały wzrost udziału wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu Gminy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie bezrobocie i niski poziom zamożności mieszkańców 2. Migracja ludzi wykształconych w poszukiwaniu zatrudnienia 3. Uboga baza noclegowa, słaba infrastruktura turystyczna oraz brak strategii marketingowej oferty turystycznej 4. Braki w infrastrukturze komunalnej w zakresie kanalizacji sanitarnej i deszczowej 5. Niezadawalający stan dróg połączony z silnym natężeniem ruchu tranzytowego 6. Znaczny deficyt mieszkań oraz zły stan techniczny komunalnych zasobów mieszkaniowych 7. Niezadawalająca dostępność i niewystarczająca baza infrastruktury sportu i rekreacji 8. Brak przemysłu wysokich technologii

O - Szanse (Opportunities)	T - Zagrożenia (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie w niewielkiej odległości od aglomeracji 2. Bezpośrednia bliskość ośrodków akademickich i naukowo-badawczych 3. Możliwości rozwoju atrakcyjności sportowo-rekreacyjnej miasta i regionu 4. Możliwość korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej w celu realizacji zamierzeń inwestycyjnych oraz poprawy atrakcyjności miasta i regionu 5. Możliwość rozwoju turystyki krajoznawczej i wodnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fiskalizm państwa skutkujący zbyt słabym rozwojem MŚP 2. Wysoki poziom długookresowego bezrobocia w regionie 3. Pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych 4. Ryzyko degradacji centrum miasta z powodu złego stanu zasobów mieszkaniowych 5. Brak skutecznej polityki mieszkaniowej państwa 6. Trudności w rozwiązywaniu problemów utylizacji odpadów i innych konfliktowych problemów gospodarki komunalnej 7. Niewystarczające dotacje z budżetu państwa na inwestycje infrastrukturalne, pomoc społeczną, utrzymanie placówek kultury i zabytków 8. Rosnący poziom przestępczości w kraju wpływający na przestępczość w mieście 9. Likwidacja połączeń kolejowych i autobusowych

II. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego jest dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym główne kierunki rozwoju województwa, zmierzające m.in. do poprawy konkurencyjności gospodarczej województwa, promowania zrównoważonego rozwoju regionalnego oraz zapewnienia większej spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej regionu.

Celem strategicznym jest „integracja regionu z europejską i globalną przestrzenią społeczno-gospodarczą jako środkowoeuropejskiego centrum rozwoju, sprzyjającego zamieszkaniu i

gospodarce, oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności przy zachowaniu różnorodności jego miejsc”. Zgodnie z wytycznymi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego

Rewitalizacja osi 6 poprzez działanie „6.2. Rewitalizacja małych miast” ma na celu: Działanie to służyć ma przede wszystkim realizacji kompleksowych projektów mających za zadanie rewitalizację zaniedbanych części miejscowości, będących centrami gmin, dla których istnieją lokalne programy rewitalizacji. Inwestycje dotyczyć będą budowy, przebudowy i modernizacji elementów infrastruktury podstawowej (sieci wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, zagospodarowanie odpadów, drogi), społecznej (kulturalna, sportowo-rekreacyjna, turystyczna, edukacyjna), monitorowania bezpieczeństwa w miejscach publicznych, jak również mieszkaniowej – tylko dla lokali socjalnych (w zakresie określonym w Rozporządzeniu nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie EFRR) oraz projektów dot. wzrostu estetyki przestrzeni publicznej.

2. Komplementarność z innymi działaniami i priorytetami

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 – 3 Oś priorytetowa – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój;

3. Przykładowe rodzaje projektów

- Kompleksowe projekty dot. rewitalizacji zmarginalizowanych miejscowości lub części miejscowości, będących centrami gmin, wynikające z lokalnych programów rewitalizacji (wsparcie będzie dotyczyło m.in. infrastruktury wodno-ściekowej, drogowej, edukacyjnej, turystycznej, sportowej i kulturalnej, gospodarki odpadami, modernizacji i odbudowy publicznych systemów ciepłowniczych, zaopatrzenia w energię elektryczną, wzrostu estetyki przestrzeni publicznej, systemów monitorowania bezpieczeństwa w miejscach publicznych, mieszkaniowej, tylko dla lokali socjalnych – w zakresie określonym w Rozporządzeniu nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego),
- Projekt rewitalizacyjny w ramach RPOWS 2007-2013 jest przygotowywany, składany i realizowany przez jednostkę samorządu terytorialnego, we współpracy z partnerami, zarówno publicznymi, jak i prywatnymi.
- Projekty rewitalizacyjne, w myśl wytycznych MRR, powinny być traktowane jako element zintegrowanych projektów (operacji) rewitalizacyjnych, przez co rozumieć należy lokalne programy rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż lokalne programy rewitalizacji mają często długi horyzont czasowy, projekt rewitalizacyjny, wpisujący się w lokalny program rewitalizacji, powinien zostać określony jako etap jego realizacji.
- Renowacja i wzrost estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej, szczególnie służące podniesieniu atrakcyjności miejscowości, będących centrami gmin, dla ruchu turystycznego.

Cele, określone w RPO, zostaną zrealizowane dzięki 7 priorytetom, z których następujące są zgodne z zapisami LPR dla Stąporkowa:

Priorytet 1: Infrastruktura transportowa

Cel szczegółowy

Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa .

Cele szczegółowe to:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie
- wzrost konkurencyjności oraz poprawa jakości transportu publicznego w miastach.

Priorytet 2: Ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom i energetyka

Cel szczegółowy

Poprawa stanu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa energetycznego.

Cele szczegółowe to:

- racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych,
- racjonalizacja zaopatrzenia w wodę,
- racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami z sektora gospodarczego,
- ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych,
- poprawa jakości powietrza,
- przeciwdziałanie powstawaniu zagrożeń środowiskowych i zmniejszanie ich skutków.

Priorytet 3: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość

Cel szczegółowy

Rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki w województwie.

Cele szczegółowe to:

- wspieranie inwestycji modernizacyjnych i rozwojowych w przedsiębiorstwach,
- ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do źródeł finansowania,
- poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej regionu.

Priorytet 5: Infrastruktura społeczna

Cel szczegółowy

Zapewnienie dogodnych warunków do rozwoju zasobów ludzkich.

Cel szczegółowy to:

- kształtowanie i rozwijanie kulturowej tożsamości regionalnej.

Priorytet 6: Odnowa obszarów miejskich

Cel szczegółowy

Ożywienie gospodarcze i społeczne na terenach zdegradowanych w obszarach miejskich.

Cele szczegółowe to:

- rewitalizacja substancji architektonicznej terenów i obiektów przemysłowych i powojkowych,
- zwiększenie atrakcyjności obszarów miejskich dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych,
- odnowa zdegradowanych dzielnic mieszkaniowych, w tym rewitalizacja substancji mieszkaniowej.

2. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2020

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2020 określono następującą misję regionu: *Podniesienie atrakcyjności województwa Świętokrzyskiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.*

Cele rewitalizacji i projekty przewidziane do realizacji przyczynią się do realizacji następujących celów Strategii:

OBSZAR PRIORYTETOWY: JAKOŚĆ ŻYCIA

Cel strategiczny: Podniesienie poziomu jakości życia

Cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu zasobów mieszkaniowych w województwie,
- poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców województwa oraz poprawa stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

- wzrost znaczenia sportu, kultury, turystyki i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Główne działania:

- rozwój i modernizacja budownictwa mieszkaniowego w tym społecznego,
- rozwój infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej,
- wsparcie inwestycyjne infrastruktury kultury.

OBSZAR PRIORYTETOWY: DOSTĘPNOŚĆ

Cel strategiczny: Zwiększanie dostępności gospodarczej regionu

Cele szczegółowe:

- zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej regionu poprzez rozwój i poprawę efektywności ekonomicznej i organizacyjnej infrastruktury transportowej i komunikacyjnej,
- rozwój przedsiębiorczości związanej z centralnym węzłem komunikacyjnym,
- zwiększanie dostępności do mediów technicznych i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Główne działania:

- budowa, modernizacja infrastruktury transportowej, komunikacyjnej i technicznej,
- rozwój transportu: drogowego, kolejowego, lotniczego, intermodalnego, miejskiego i zbiorowego,
- dostosowanie infrastruktury technicznej i sieci energetycznej do zwiększonego zapotrzebowania ze strony gospodarki.

OBSZAR PRIORYTETOWY: BAZA GOSPODARCZA

Cel strategiczny: Tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej i innowacyjnej bazy gospodarczej

Cele szczegółowe:

- wspomaganie dostosowania się przedsiębiorstw do zmieniających się warunków zewnętrznych oraz wzmacniania konkurencyjności i zdolności inwestycyjnej firm,
- rozwój i wzmacnianie instytucji otoczenia biznesu poprzez wspieranie współpracy przedsiębiorstw i instytucji otoczenia biznesu.

Główne działania:

- stymulowanie rozwoju infrastruktury otoczenia biznesu,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie turystyki i rekreacji.

OBSZAR PRIORYTETOWY: WIZERUNEK

Cel strategiczny: Tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców

Główne działania:

- promocja regionu w kraju i za granicą jako element zwiększenia atrakcyjności województwa,
- wykorzystanie walorów turystycznych i kulturalnych do promocji regionu,
- rozwój sektora turystyki oraz sektora usług związanych ze sposobami spędzania wolnego czasu w województwie,
- rewitalizacja terenów miejskich i przemysłowych.

OBSZAR PRIORYTETOWY: ŁAD PRZESTRZENNY

Cel strategiczny: Uporządkowanie gospodarki przestrzennej

Cele szczegółowe:

- wspieranie procesów koncentracji zabudowy w ośrodkach miejskich i przeciwdziałanie procesom uburbanizacji przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju,
- wspieranie działań w zakresie ochrony przed zabudową istniejących i docelowych korytarzy transportowych oraz infrastrukturalnych,
- zachowanie cennych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych regionu.

Główne działania:

- rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojennych,
- obejmowanie systemową ochroną prawną terenów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

OBSZAR PRIORYTETOWY: TOŻSAMOŚĆ REGIONALNA

Cel strategiczny: Umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem

Cele szczegółowe:

- wspieranie oraz inicjowanie działań na rzecz przywracania, ochrony i kultywowania historycznych wartości regionu,
- rozwój i promocja kultury i turystyki w regionie,
- pobudzanie, kształtowanie i wzmacnianie kulturotwórczej funkcji ośrodków osadniczych.

Główne działania:

- opracowanie zasad i programów ochrony środowiska kulturowego,
- rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych oraz obiektów zabytkowych wraz z ich otoczeniem i ochroną ekspozycji w tym zagospodarowanie obiektów związanych z historią regionu na cele kulturalne,
- wspieranie działalności instytucji pełniących funkcje kulturotwórcze,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w regionie,
- wsparcie inwestycyjne infrastruktury kultury,
- wspieranie oraz inicjowanie działań w zakresie kreowania produktów regionalnych.

OBSZAR PRIORYTETOWY: OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny: Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska

Cele szczegółowe:

- ochrona i poprawa stanu środowiska oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym.

Główne działania:

- wspieranie działań w zakresie:
  - wdrożenie systemowej gospodarki wodno-ściekowej,
  - ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
  - poprawy czystości wód powierzchniowych i podziemnych.

3. Zintegrowana Strategia Rozwoju Gminy

Lokalny Program Rewitalizacji zakłada realizację następujących Programów określonych w „Strategii ...”

- rozwój budownictwa mieszkaniowego i rewitalizacja obszarów zaniedbanych.
- stworzenie aktywnej zintegrowanej polityki promocji regionu przy użyciu mediów tradycyjnych i elektronicznych.
- podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych doliny rzeki .
- wspieranie i promowanie tworzenia ośrodków kulturotwórczych działających w społecznościach lokalnych szczególnie na wsi, promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego.
- rozwiązywanie problemów związanych z ochroną zdrowia, poprzez poprawę dostępności i obniżenie kosztów.

Ponadto Program Rewitalizacji opiera się także na przedstawionych poniżej zadaniach szczegółowych „Strategii...”, tj.:

a) w zakresie sektora produkcyjno-usługowego:

- wyodrębnienie zwartych obszarów, które mogą być przeznaczone pod inwestycje (parki inwestycyjne),

- inicjowanie warunków do wyszukiwania i transferu nowoczesnych technologii,
  - stworzenie lokalnego centrum innowacyjności ,
- b) w zakresie turystyki:
- podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych rzeki , w tym renowacja zbiornika retencyjnego,
  - budowa i inicjowanie warunków do budowy infrastruktury turystycznej, w tym zaprojektowanie ścieżek turystycznych, pieszych i rowerowych,
- c) w zakresie poprawy jakości środowiska: rekultywacja składowiska odpadów,
- d) w zakresie promowania i wspierania powstawania ośrodków kulturowych:
- zagospodarowanie terenu centrum miasta i remont Domu Kultury,
  - ochrona i promocja zabytków kultury materialnej i niematerialnej.

4. Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Stąporków na lata 2004-2013

Zaplanowane w „Planie Rozwoju ...” oraz w stanowiącym do niego załącznik „Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2005-2013” zadania obejmują wszystkie sfery gospodarki, przestrzeni i społeczności. Wśród nich są także takie, które w istotny sposób współgrają z Programem Rewitalizacji. Zaliczyć do nich należy m.in.:

1. w zakresie ochrony środowiska i infrastruktury technicznej:
  - rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych,
  - budowa sieci wodociągowej na terenie gminy
  - budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy
  - organizowanie terenów zieleni urządzonej,
  - modernizacja targowisk.
2. w zakresie oświaty, wychowania, gospodarki i sfery społecznej:
  - tworzenie i uzbrajanie terenów pod nowe inwestycje, ułatwienia dla rozpoczynających działalność gospodarczą,
  - przygotowanie i uzbrajanie nowych terenów pod mieszkalnictwo,
  - ograniczenie bezrobocia poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
  - tworzenie warunków do samozatrudnienia, zwłaszcza dla młodzieży,
  - rewitalizacja obszarów centrum ,
  - doposażenie przychodni i ośrodków zdrowia,
  - modernizacja Domu Kultury.
3. w zakresie podniesienia atrakcyjności turystycznej:
  - tworzenie ciągów turystycznych łączących najciekawsze miejsca gminy z otoczeniem,
  - budowa i rozbudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych,
  - wyznaczenie i promowanie terenów pod budowę obiektów turystycznych,
  - promowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy i okolic,
  - wyznaczenie szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych,

5. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy zapewnia:

- ochronę najstarszej części miasta mając na uwadze jej walory historyczne,

- utrzymanie, a także zwiększanie terenów zieleni w centrum miasta i na obszarach mieszkaniowych,
- możliwości rozwoju funkcji centralnych o zasięgu subregionalnym,
- możliwość likwidacji funkcji zbędnych i zdegradowanych oraz w inny sposób kolizyjnych z pożądanymi kierunkami rozwoju Gminy,
- szczególną ochronę dominant historycznych gminy oraz stref ekspozycji krajobrazu kulturowego przez przywrócenie ich wartości oraz politykę dbałości o ich zachowanie.

W wyniku wprowadzenia w lipcu 2004 roku ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla wielu terenów można jednakże uzyskać warunki zabudowy również przy braku planu miejscowego. Taki sposób postępowania nie zawsze umożliwia dostosowywanie aktualnych potrzeb inwestycyjnych do zmieniających się realiów w gospodarce.

6. Program Ochrony Środowiska dla Gminy

Podstawowym celem „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy” jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju umożliwiającego lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału gminy głównie w zakresie zasobów środowiska oraz surowców naturalnych, a także polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów istniejącego środowiska przyrodniczego.

Program ten jest spójny z zadaniami określonymi w dokumentach programowych Miasta i Gminy a poprzez to Program Rewitalizacji pozostaje z nim pozytywnej relacji.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Okres programowania

Projektowane działania rewitalizacyjne będą realizowane w latach 2007-2013.

2. Cele rewitalizacji

Głównym celem rewitalizacji jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez:

- poprawę stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- zagospodarowanie terenów pod sport, rekreację i wypoczynek,
- ochronę dziedzictwa kulturowego,
- zachęcanie do rozwijania aktywności gospodarczej i powstania nowych miejsc pracy.

Program Rewitalizacji będzie realizowany w sferach:

- gospodarczej,
- społecznej,
- przestrzennej.

W sferze gospodarczej należy dążyć do:

- rozwoju nowych funkcji na zdegradowanych obszarach.
- tworzenia przyjaznego środowiska dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- aktywizacji rynku pracy.

W sferze społecznej priorytetem jest zapobieganie i przeciwdziałanie niepożądanym zjawiskom w tym:

- zwalczanie patologii społecznej i przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- rozwijanie oraz zaspokajanie potrzeby oświatowej i kulturalnej w szczególności najmłodszej części społeczności lokalnej,

- poszerzenie oferty kulturowej i rekreacyjnej dla mieszkańców i osób przyjezdnych.

W sferze przestrzennej należy doprowadzić do:

- poprawy jakości i atrakcyjności przestrzeni miejskiej,
- zwiększenia oferty kulturalnej,
- stworzenia wizerunku miasta atrakcyjnego turystycznie,
- zwiększenia konkurencyjności przestrzeni dla potencjalnych lokalizacji zarówno gospodarczych, jak i mieszkaniowych.

Realizacja Programu Rewitalizacji przyczyni się do:

- rozpoczęcia procesu stworzenia z miasta obszaru jako miejsca do wypoczynku i rekreacji,
- rozwoju małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- ograniczenia bezrobocia,
- poprawy estetyki przestrzeni miejskiej i ożywienia pustych przestrzeni,
- poprawy stanu środowiska naturalnego,
- poprawy stanu technicznego budynków mieszkalnych, infrastruktury technicznej i społecznej,
- ograniczenia patologii społecznych.

3. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

Przeprowadzona analiza uwarunkowań zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych mających bezpośredni wpływ na sytuację panującą w mieście w zakresie zagospodarowania przestrzennego, gospodarki i sfery społecznej umożliwiła staranne określenie zasięgu terytorialnego rewitalizowanego obszaru.

W celu zidentyfikowania obszaru wymagającego rewitalizacji wzięto pod uwagę między innymi:

- stan środowiska naturalnego i możliwość jego wykorzystania w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,
- problematykę społeczną obejmującą m.in. wysoki poziom bezrobocia, niekorzystne warunki mieszkaniowe, patologie społeczne,
- stanu infrastruktury, w tym turystycznej i sportowo-rekreacyjnej,
- niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
- niedostateczny stan substancji mieszkaniowej,

Wyznaczając terytorialny zasięg obszarów rewitalizowanych starano się objąć:

- tereny nieekonomicznie wykorzystywanej przestrzeni o dużym potencjale gospodarczym i turystycznym,
- tereny zdegradowanej i zaniedbanej przestrzeni przyrodniczej,
- tereny miasta o słabej dynamice rozwoju.

Biorąc pod uwagę kryteria i zasady wyboru terenów określono poniższe obszary przeznaczone do rewitalizacji:

Lokalizacja	Uzasadnienie
Rozbudowa centrum kulturalnego Miasta Stąporków	
Teren ograniczony ulicami: Staszica , Odlewniczej, Norwida	<p>Teren ten obejmuje zabudowę miejską , narzucającą zachowanie niezmiennego jej charakteru .</p> <p>Mając powyższe na uwadze trzeba także uwzględnić, iż niezbędnym staje się uatrakcyjnienie zlokalizowanych tu obiektów w celu zwiększenia potencjału turystycznego miasta.</p> <p>Bezwzględna konieczność przeprowadzenia procesu rewitalizacji struktur miejskich wynika z faktu, iż są one trwałym majątkiem o wymiernej wartości.</p> <p>W obrębie ul. Staszica i Norwida zlokalizowane są obiekty infrastruktury kulturalno-oświatowej, np. Dom Kultury pełniący istotną rolę regionalnego ośrodka kulturotwórczego oraz nie urządzone tereny sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży.</p>

„ Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych .

Południowa część miasta.	<p>Na terenie tym znajduje się nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, będące w zarządzie Miasta i Gminy Stąporków . Obszar ten jest jednak miejscem dzikiego składowania odpadów przez okoliczną ludność.</p> <p>Wysypisko stanowi poważne źródło biologicznych i chemicznych zanieczyszczeń środowiska przenoszonych najczęściej powietrzem i wodą. Jediną efektywną formą zniwelowania niekorzystnego wpływu składowiska na otoczenie jest jego rekultywacja. Ponadto daje ona możliwość integracji terenu składowiska z otaczającym środowiskiem, będącym obszarem chronionego krajobrazu. Obecnie trwają roboty budowlane związane z rekultywacją.</p>
--------------------------	--

Zagospodarowanie rynku w Odrowążu

Opracowanie koncepcji i dokumentacji projektowej.	<p>Teren ten obejmuje zabudowę , narzucającą zachowanie niezmiennego jej charakteru.</p> <p>Mając powyższe na uwadze trzeba także uwzględnić, iż niezbędnym staje się uatrakcyjnienie zlokalizowanych tu obiektów w celu zwiększenia potencjału turystycznego Odrowąża.</p> <p>Bezwzględna konieczność przeprowadzenia procesu rewitalizacji struktur wynika z faktu, iż są iż w centrum Odrowąża zlokalizowany jest kościół stanowiący obiekt zabytkowy .</p>
---	--

„Osiedle dr Anki”	
Budowa infrastruktury technicznej na osiedlu dr. Anki i przyległych w Stąporkowie.	Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do podniesienia jakości i funkcjonalności infrastruktury drogowej, obsługi ruchu kołowego i ciągów pieszych oraz modernizacji i wykonania uzupełnień w zakresie infrastruktury technicznej.

4. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Zakłada się, że wdrożenie poszczególnych działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Realizacja zaowocuje polepszeniem sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej na rewitalizowanym obszarze, co będzie miało przełożenie w wartościach poszczególnych wskaźników, przyjętych jako mierniki powodzenia procesu.

Przyjmuje się trzy rodzaje wskaźników:

1. wskaźniki produktu,
2. wskaźniki rezultatu,
3. wskaźniki oddziaływania.

Wskaźnikami produktu są:

- powierzchnia budynków poddanych renowacji,
- powierzchnia budynków poddanych modernizacji,
- powierzchnia terenów zielonych poddanych rewitalizacji,
- powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej,
- liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej, sportowej bądź aktywnego wypoczynku,
- liczba utworzonych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej,
- powierzchnia odrestaurowanych i zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego,
- powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na Terenie zrewitalizowanym.

Wskaźnikami rezultatu są:

- powierzchnia terenów objętych rewitalizacją,
- liczba podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym,
- liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki,
- liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sportowej/rekreacyjnej i aktywnego wypoczynku,
- liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych,
- liczba nowych miejsc pracy stworzonych na terenie zrewitalizowanym,
- liczba przestępstw w mieście,
- wskaźnik wykrywalności przestępstw,
- liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych,

- liczba nowych podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych.

Wskaźnikami oddziaływania są:

- wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych,
- migracje z terenów poddanych rewitalizacji,
- liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki,
- stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki.

IV. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2007–2013

W ramach opracowanego **Lokalnego Programu Rewitalizacji** planuje się opracować i wdrożyć szereg działań inwestycyjnych, których efektem będzie poprawa estetyki przestrzennej miasta.

Obszar I Centrum miasta

Projekt 1.1. Rozbudowa centrum kulturalnego Miasta Stąporków

Projekt obejmuje działania, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i tzw. projektów „miękkich”. Zaplanowano następujące zadania:

1. Ekspozowanie centrum miasta poprzez
  - a) Budowę zadaszanej sceny widowiskowej wraz z zapleczem i trybunami,
  - b) Budowę zatok postojowych

2. Zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej .
3. Organizacja przedsięwzięć o charakterze kulturalnym.

Realizacja projektu wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i zmniejszenie patologii na terenie objętym oddziaływaniem.

Szacowane koszty inwestycji

Szacowane koszty powyższych prac wynosić będą:

- roboty budowlane 1,5 mln zł,
- Pozostałe koszty – do oszacowania.

Projekt 1.2. „ Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych .

Dotychczasowe składowisko odpadów komunalnych dla gminy Stąporków działające od 1974r 31.12.2005 decyzją Starostwa Powiatowego w Końskich RO.7630-2-2/03 zostało zamknięte. Zgodnie z tą decyzją i opracowanym przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Kielcach „Przełądzie ekologicznym składowiska”, stwierdzono, że dla składowiska odpadów brak jest możliwości jego dostosowania do wymagań wynikających z przepisów o odpadach. Stwarza ono zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych, które są głównym źródłem zaopatrzenia w wodę do picia. Deponowanie odpadów odbywało się bez uszczelnionego podłoża. Składowisko nie posiada drenażu i odprowadzania odcieków. Wysypisko nie kwalifikuje się jako obiekt inżynierski, posiada cechy „wysypiska dzikiego”. W myśl obowiązujących przepisów –rozp. Min. Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, na terenie gminy nie ma potencjalnej możliwości lokalizacji nowego składowiska odpadów ze względu na występowanie Użytkowych i Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W ramach projektu należy wykonać:

- Roboty przygotowawcze na pow. 1,84ha
- Roboty ziemne: przemieszczanie mas ziemnych – 8965m³, formowanie, zagęszczanie nasypów do wys. 3,0m –2580m³

Roboty konstrukcyjne, uszczelnienie czaszy i skarp: rozścielenie warstwy wyrównawczej 1730m³, wykonanie rowków dla drenażu biogazu –17,6m³, złoża filtracyjne piaskowe, żwirowe –17,5m³, drenaż z rur $\varnothing$ 80mm –234m, budowa 2 studni odgazowujących, uszczelnienie bentomatą gr. 4mm –19030m², umocnienie włóknina syntetyczną -19030m², uszczelnienie warstwą piasku gr. 0,80m–13840m³, rozścielenie ziemi urodzajnej –3460m³, ułożenie drenażu opaskowego dł. 475m z 2 studniami, wykonanie zbiornika wód opadowych o poj. 80m³, ogrodzenie siatką -577m, wykonanie trawnika, nasadzenie drzew i krzewów-18103m²

Gmina posiada projekt zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów oraz projekt budowlany na drenaż wód opadowych dla rekultywowanego składowiska odpadów w Stąporkowie. Projekt opracował ENVIPOŁ Zarządzanie Projektami Ochrony Środowiska mgr inż. H. Łoboda. Na podstawie tej dokumentacji został przeprowadzony przetarg i wyłoniony wykonawca robót.

Ze względu na posiadanie dokumentacji budowlanej z uzgodnieniami i pozwoleniem na budowę nie przewiduje się wykonania w innym wariantcie.

Obecnie zadanie jest realizowane.

Szacunkowe koszty inwestycji

Szacunkowe koszty rekultywacji składowiska wynosi 1.200.000,00 zł,

Rezultaty – planowane korzyści:

W procesie zamknięcia będą wykonane prace rekultywacyjne mające na celu znaczne ograniczenie lub likwidację wpływu składowiska poprzez jego szkodliwe oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze. Prace rekultywacyjne, będą miały również na celu, integrację obszaru składowiska z otaczającym środowiskiem oraz umożliwią obserwację wpływu składowiska na środowisko. Przeprowadzenie zaplanowanych prac umożliwi w przyszłości otwarcie zrehabilitowanego terenu na rekreację.

Projekt 1.3. Budowa infrastruktury technicznej na osiedlu dr. Anki i przyległych w Stąporkowie

W ramach projektu planuje się:

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Stworzy możliwość powstania nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy stanu zagospodarowania terenów mieszkaniowych. Zwiększy się również bezpieczeństwo mieszkańców, m.in. dzięki usprawnieniu komunikacji, przebudowie nawierzchni dróg i chodników.

Ujęte w projekcie drogi są ważniejszymi drogami gminnymi. Uzupełniają one istniejącą sieć dróg. Zadanie będzie realizowane na terenie miasta Stąporków na budowanym osiedlu domów jednorodzinnych. Brak urządzonych ciągów pieszych, kanalizacji deszczowej i dróg powodują liczne utrudnienia dla mieszkających tam osób jak również dla straży pożarnej i karettek pogotowia. Poprawa infrastruktury drogowej przyczyni się do stworzenia warunków dla rozwoju gospodarczego miejscowości. Realizacja projektu będzie miała znaczący wpływ na dywersyfikację źródeł dochodu ludności.

Szacunkowe koszty inwestycji :

Szacunkowa wartość zadania kształtuje się na ok. 5.745.688,00zł

Projekt 1.4. Zagospodarowanie rynku w Odrowążu.

Projektowana inwestycja polega na zagospodarowaniu terenu Rynku wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną (uzbrojeniem terenu) w tym sieci wodociągowa, kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej. Opracowanie projektowe ma za zadanie przede wszystkim uporządkowanie układu komunikacyjnego i wykonanie miejsc postojowych dla samochodów osobowych oraz wykonanie terenów zieleni rekreacyjnej w centralnym punkcie miejscowości, w pobliżu głównych punktów usługowych i miejsc kultu religijnego. Oprócz tego ma na celu dostosowanie elementów zagospodarowania terenu, małej architektury i zieleni do historycznego charakteru miejscowości poprzez układ funkcjonalny, dobór elementów i materiałów, z których zostaną wykonane, a także gatunków zieleni średniej, która spełniać będzie rolę dekoracyjną i w mniejszym zakresie osłonową.

Główne elementy inwestycji to:

1/. Wodociąg przyłącze wodociągowe do projektowanego terenu zarezerwowanego pod budowę pawilonu handlowego oraz kiosku handlowego.

2/. Kanalizacja sanitarna - ścieki sanitarne z projektowanego terenu zarezerwowanego pod budowę pawilonu handlowego kiosku handlowego będą odprowadzane do bezodpływowego, wybieralnego zbiornika na ścieki.

3/. Kanalizacja deszczowa

Dla odwodnienia drogi i placu rynku, zaprojektowano kanalizację deszczową o średnicach $\varnothing$ 500 mm o długości $l=237,5$ m, $\varnothing$ 300 mm o długości $l=185,0$ m, średnicy $\varnothing$ 200 mm o długości $l=107,0$ m. Odprowadzenie wód opadowych przewiduje się do przydrożnego rowu otwartego przy ul. Kieleckiej. Przed wylotem do odbiornika na kanale deszczowym zostanie zabudowany osadnik i separator.

4/. Komunikacja

W zakresie części drogowej przedmiotem inwestycji będą parkingi , drogi okrężne, dojazdy i dojścia do istniejących i projektowanych obiektów, odbudowa zniszczonych nawierzchni drogowych. Planuje się budowę łącznie 45 miejsc postojowych (w tym dwa dla samochodów osób niepełnosprawnych). Po północnej stronie drogi krajowej usytuowano 8 miejsc postojowych, natomiast pozostałe 37 zlokalizowane zostały po jej stronie południowej Planuje się również budowę ciągu pieszo-jezdnego od drogi krajowej do terenu kościoła, wymianę nawierzchni ciągów pieszych wokół kościoła, dzwonnicy, otoczenia kapliczki, budynku studni miejskiej. Dla zapewnienia bezpieczeństwa i komfortu pieszych zaprojektowano nowe ciągi piesze, istniejące poszerzono, wymieniono zniszczone nawierzchnie.

5/. Elektryka - przedmiotem inwestycji w zakresie branży elektrycznej jest :

- zasilanie przewidywanego pawilonu handlowego
- zasilanie przewidywanego kiosku
- oświetlenie rynku z drogą krajową
- oświetlenie Rynku lampami typu parkowego

6/. Zazielenienie

Zaprojektowano dwa typy zieleni w formie grup krzewów oraz trawnika.

Część istniejącej zieleni, zarówno drzewa jak i krzewy oraz trawniki, ulegnie likwidacji Projektowana zieleń spełniać będzie rolę ochronną oraz estetyczną.

7/. Elementy małej architektury

- § lampa parkowa
- § witacz
- § maszt flagowy
- § źródło do wody
- § kosz na śmieci

- § balustrada
- § ławka parkowa
- § siedzisko
- § blustrada stylowa
- § balustrada – łańcuch

8/. Remont budynku miejskiej studni artezyjskiej.

9/. Szczelny zbiornik wybieralny - dla pawilonu handlowo-usługowego i kiosku handlowego.

10/. Wiaty przystankowe w formie gotowych do zamontowania elementów.

11/. Wyburzenia do likwidacji przeznaczony jest istniejący kiosk handlowy prefabrykowana wiata przystankowa, pawilon handlowy, elementy małej architektury takie jak herb Odrowąża, ręczna pompa studni, ławki, kosze na śmieci, tablice informacyjne, kamienne słupki przy drodze oraz lampy oświetlenia zewnętrznego.

12/. Wycinka drzew przewiduje się wycinkę drzew i krzewów według inwentaryzacji zieleni.

13/. Obiekty kubaturowe - nie przewiduje się budowę przez Gminę obiektów kubaturowych W projekcie przedstawiono jedynie miejsce usytuowania oraz wytyczne gabarytowo-materiałowe nowych obiektów usługowo-handlowych.

Szacunkowe koszty inwestycji :

Szacunkowa wartość zadania kształtuje się na ok. 3.300.000,00 zł

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJKETÓW

Realizacja Programu Rewitalizacji dla Stąporkowa może być finansowana z wielu różnorodnych źródeł. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz budżet miasta i gminy Stąporków.

Ponadto realizatorzy wymienionych projektów mogą stracić się o środki:

- Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Ministerstwa Kultury,
- kredyty komercyjne,
- prywatne.

Wskazane w Programie działania stanowią podstawę do konstruowania montażu finansowego i przygotowania aplikacji o wsparcie finansowe wskazanych projektów ze środków funduszy strukturalnych oraz programów wspólnotowych. Bezwzględny priorytet w realizacji otrzymają projekty dofinansowane z funduszy strukturalnych, dotacji i innych, bezzwrotnych środków zewnętrznych.

VI. SPOSÓB WDRAŻANIA

Ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji założeń i celów Programu jest skuteczny system jego wdrażania. Instytucją wdrażającą Program Rewitalizacji będzie Urząd Miasta Stąporków. Do jego zadań będzie należało:

- monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Programie,
- przyjmowanie i weryfikacja wniosków od podmiotów zgłaszających udział w Programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach Programu,
- weryfikacja założeń Programu i jego aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań,
- prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja informacji na temat realizacji Programu.

Za wdrażanie poszczególnych projektów odpowiedzialni będą ich beneficjenci. W przypadku projektów własnych Miasta, przygotowanie i drożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach poszczególnych wydziałów. Będą oni odpowiedzialni za:

- przygotowanie dokumentacji technicznej, studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki i Ministra Rozwoju Regionalnego oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektu,
- przygotowanie wniosków według obowiązujących procedur i zasad oraz złożenie ich w odpowiednim terminie;
- współpracę z jednostkami podległymi realizującymi projekty finansowane z budżetu miasta (pomoc tym jednostkom w przygotowaniu dokumentacji),
- współpracę z samorządem powiatowym i wojewódzkim,
- przygotowanie odpowiedniej dokumentacji niezbędnej w razie przeprowadzenia kontroli realizacji projektów przez instytucje uprawnione (m.in. urzędy kontroli skarbowej),
- przygotowanie i wykonanie przetargów,
- zgodną z wymogami funduszy strukturalnych archiwizację dokumentacji,
- opracowywanie zgodnie z zapisami umów finansowania projektów okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektów,
- nadzór techniczny i merytoryczny nad Inżynierem Projektu,
- zapewnienie właściwej promocji projektów, ze szczególnym uwzględnieniem faktu zaangażowania środków unijnych.

VII. SPOSOBY PROMOCJI, MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania Programu Rewitalizacji

W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych, Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie, obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych.

Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Dostarcza ono informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych, a także sposobie i prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej. Monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. W monitorowaniu powinny brać udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu Rewitalizacji.

W zależności od charakteru dostarczonych danych przeprowadzany będzie monitoring rzeczowy i finansowy. Monitoring rzeczowy dostarcza informacje o postępie we wdrażaniu Programu Rewitalizacji. Służy on zagwarantowaniu realizacji celów strategicznych i częściowych określonych w Programie. Monitoring finansowy pozwoli na zebranie informacji o finansowych aspektach realizacji Programu. Służy on zagwarantowaniu pełnej absorpcji alokowanych środków. Jego przeprowadzenie umożliwi dokonanie oceny poprawności wydatkowania środków finansowych.

Beneficjent końcowy, korzystający z dofinansowania ze środków UE, zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z projektu jest on zobligowany przedstawić miastu Stąporków.

Instytucja Wdrażająca, po dokonaniu weryfikacji otrzymanych sprawozdań, zobowiązana jest do sporządzenia sprawozdania z realizacji Programu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji Programu. Sprawozdanie to przekazywane będzie do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego (Instytucja Zarządzająca).

Kopię sprawozdania beneficjent zobowiązany będzie dostarczyć także do Urzędu Miasta Stąporków. Pracownicy wydziałów merytorycznych na ich podstawie sporządzać będą kwartalne/roczne raporty monitoringowe z realizacji całego Programu Rewitalizacji.

Podmioty realizujące projekty zawarte w LPR bez udziału środków unijnych zobligowane są do przygotowywania rocznego sprawozdania z realizacji projektu na użytek miasta Stąporków. Sprawozdanie powinno zawierać informacje o:

- rzeczowym i finansowym postępie realizacji projektu i prognozę na okres przyszły,
- działaniach promocyjnych i informacyjnych,
- zagrożeniach realizacji projektu.

2. Sposoby oceny Programu Rewitalizacji

Celem ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ocena dotyczyć powinna w szczególności kryterium:

- skuteczności - ustalenie czy cele Programu, określone na etapie programowania, zostały osiągnięte,
- efektywności - porównanie zasobów finansowych zaangażowanych przy realizacji Programu z rzeczywistymi osiągnięciami Programu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- użyteczności - ocena faktycznych efektów Programu na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania.

Corocznie przedstawiane Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu Rewitalizacji będzie się odbywało według następujących punktów:

- postęp prac w stosunku do założeń (plany działania),
- przegląd nowych wniosków, projektów oraz innych sygnałów społecznych,
- aktualizacja planów działania,
- ewentualne korekty granic obszarów rewitalizacji.

Materiałem źródłowym do sporządzenia sprawozdania z realizacji LPR będą roczne raporty monitoringowe z realizacji Programu Rewitalizacji. Ocena pracy oraz sprawozdania z minionego roku będzie należała do Rady Miejskiej w Stąporkowie.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Miejskiej lub Burmistrza Miasta. Przesłankami zmiany niniejszego programu mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup. Zmiana projektów, o których mowa w niniejszym programie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Programu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów (np. Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, uchwał intencyjnych).

3. Sposoby inicjowania współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Zasadniczym celem komunikacji społecznej jest partycypacja społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji, jej aktywny udział w programowaniu, decyzjach oraz odpowiedzialności i finansowaniu. Komunikacja społeczna ma zapewnić:

- wyjaśnienie mieszkańcom korzyści płynące z procesu rewitalizacji.
- dostęp partnerów Programu do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji,
- pobudzenie partnerów programu do wyrażania własnych opinii,
- pobudzenie do przedstawiania własnych projektów, które mogłyby być

współfinansowane ze środków unijnych.

W związku z tym konieczne jest systematyczne przekazywanie informacji na temat podejmowanych działań i osiąganych rezultatów. Odbywać się to będzie poprzez podjęcie współpracy z mediami lokalnymi - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku.

Program Rewitalizacji będzie dostępny dla wszystkich zainteresowanych w formie elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Informacje dotyczące przebiegu prac związanych z wdrażaniem Programu będą publikowane na stronach internetowych:

4. Promocja

W ramach Programu Rewitalizacji przewiduje się podjęcie następujących działań public relations:

- poinformowanie społeczności lokalnej o podjęciu uchwały przyjmującej Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Stąporków, o obszarach podlegających rewitalizacji w ramach Programu oraz celach, działaniach i projektach przewidzianych do realizacji,
- umieszczanie informacji w lokalnej prasie,
- tablice informacyjne informujące o finansowaniu projektu ze środków Unii Europejskiej umieszczone w miejscu prowadzenia inwestycji infrastrukturalnej,
- publikacje związane z realizacją Programu.

Oprócz Burmistrza Stąporkowa, jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Programem Rewitalizacji, działania tego typu będą prowadzić wszystkie inne podmioty zaangażowane w poszczególne projekty.

Na zakończenie okresu planowania zorganizowana zostanie spotkanie z udziałem reprezentatywnej grupy lokalnych liderów, na której zaprezentowane zostaną doświadczenia uzyskane w trakcie wdrażania Programu oraz zostaną wypracowane wnioski stanowiące podstawę aktualizacji Programu.

2. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi:

1) Etap wstępny- planistyczny:

Przystąpienie do stworzenia planu działania, poprzedzone zwołaniem spotkania reprezentantów samorządu, sektora prywatnego i organizacji pozarządowych, przy udziale Burmistrza i Przewodniczącego Rady Miejskiej, celem nadania rozmowom odpowiedniej rangi i zagwarantowania rzeczywistego zainteresowania gminy.

Uczestnicy spotkań powinni posiadać dobre przygotowanie merytoryczne- każdy w swoim zakresie. Dojście do wspólnego stanowiska na powyższym etapie będzie istotnym czynnikiem dla dalszych efektywnych działań.

2) Etap wykonawczy:

Zgłoszone wnioski i propozycje zostaną poddane głosowaniu. Projekty zaopiniowane pozytywnie zostaną przyjęte do planu, a następnie realizowane.

Opracował :

naczelnik wydziału mgr inż. Małgorzata Łysiak - Kowalczyk

**WNIOSKI
Do
LOKALNEGO
PROGRAMU
REWITALIZACJI

MIASTA
STĄPORKÓW**

